

Starostwo Powiatowe w Raciborzu

**Referat Ochrony Środowiska,
Gospodarki Wodnej i Rolnictwa**

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Raciborskiego za lata 2008 – 2009

Opracowano w Referacie Ochrony Środowiska,
Gospodarki Wodnej i Rolnictwa
Starostwa Powiatowego w Raciborzu

Racibórz, grudzień 2010r.

Nadzór merytoryczny:

Krzysztof Sporny – Kierownik Referatu Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa

Główny autor:

Barbara Kostka – Inspektor w Referacie Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Rolnictwa

Spis treści:

WPROWADZENIE	4
1. WSTĘP	5
1.1. ZAKRES "PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU RACIBORSKIEGO NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2015"	5
1.2. ŹRÓDŁA DANYCH DO RAPORTU Z WYKONANIA "PROGRAMU .." ZA OKRES 2008-2009	5
1.3. ZAWARTOŚĆ RAPORTU Z WYKONANIA "PROGRAMU .." ZA OKRES 2008-2009	5
2. ANALIZA ZMIAN UWARUNKOWAŃ REALIZACJI "PROGRAMU..." W LATACH 2008-2009. 7	
2.1. UWARUNKOWANIA PRAWNE	7
2.2. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA	9
2.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ROZWOJU I POLITYKI EKOLOGICZNEJ WOJ. ŚLĄSKIEGO. 9	
2.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE "STRATEGII ROZWOJU POWIATU RACIBORSKIEGO"	11
3. OCENA REALIZACJI CELÓW KRÓTKOTERMINOWYCH DO 2011 ROKU	11
3.1. PRIORYTETY EKOLOGICZNE NA LATA 2008-2011	12
3.2. CELE KRÓTKOTERMINOWE DO 2011 ROKU I STOPIEŃ ICH REALIZACJI	12
3.2.1. <i>Poprawa jakości wód i zabezpieczenie przeciwpowodziowe</i>	13
3.2.2. <i>Racjonalizacja gospodarki odpadami</i>	16
3.2.3. <i>Poprawa jakości powietrza atmosferycznego</i>	20
3.2.4. <i>Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej</i>	28
3.2.5. <i>Rozpoznanie i zmniejszenie uciążliwości hałasu na terenie powiatu</i>	31
3.2.6. <i>Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa</i>	33
3.2.7. <i>Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych</i>	36
3.2.8. <i>Monitoring pól elektromagnetycznych w środowisku</i>	38
3.2.9. <i>Zmniejszanie zagrożenia z powodu awarii przemysłowych</i>	39
3.2.10. <i>Promowanie i rozwój turystyki</i>	40
3.3. MONITOROWANIE "PROGRAMU .." JAKO WYMIERNA OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW KRÓTKOTERMINOWYCH	42
4. OCENA WYKONANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W LATACH 2008-2009	43
5. PRZYSZŁOŚCIOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROCEDURY WDRAŻANIA "PROGRAMU..."	51
6. PODSUMOWANIE	52

WPROWADZENIE

Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) Zarząd Powiatu Raciborskiego przygotował dokument pn. "Program ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015"¹.

Integralną częścią "Programu ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015" jest "Plan gospodarki odpadami dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015", który powstał jako realizacja ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jedn. z 2010 Dz.U. Nr 1856, poz. 1243 z późn. zm.).

"Program Ochrony Środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015" został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/237/2008 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 28 października 2008 r. Natomiast "Plan gospodarki odpadami dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015" przyjęty został Uchwałą Nr XXVI/260/2008 Rady Powiatu Raciborskiego z dnia 23 grudnia 2008 r.

Zgodnie z wymaganiami ustawowymi Program ochrony środowiska i Plan gospodarki odpadami powinien być aktualizowany co 4 lata. Natomiast w cyklach dwuletnich powinno sporządzać się Raport z wykonania Programu i Sprawozdanie z realizacji Planu.

Niniejszy dokument stanowi Raport z wykonania "Programu ochrony środowiska za lata 2008-2009".

¹ W dalszej części dokumentu wprowadzono skrót: "Program ..."

1. WSTĘP

1.1. Zakres "Programu ochrony środowiska dla Powiatu Raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015"

W "Programie ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015" sformułowano:

- cele ekologiczne długoterminowe do 2015 roku wraz z kierunkami działań, ujęte jako zalecenia dla gmin powiatu raciborskiego, zalecenia dla zakładów funkcjonujących na terenie powiatu raciborskiego oraz określone jako zadania własne powiatu,
- priorytety i cele ekologiczne do 2011 roku i przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 2008-2011 wraz z ich kosztami i źródłami finansowania (tzw. plan operacyjny),
- zarządzanie środowiskiem, w tym instrumenty zarządzania środowiskiem, monitoring jakości środowiska, struktura zarządzania środowiskiem, zarządzanie programem, główne działania w ramach zarządzania środowiskiem,
- aspekty finansowe wdrażania Programu, w tym założenia szacunku kosztów realizacji Programu, szacunkowe koszty realizacji Programu w latach 2008 – 2011, struktura finansowania.

1.2. Źródła danych do Raportu z wykonania "Programu .." za okres 2008-2009

Źródłami danych przy sporządzaniu niniejszego raportu były:

- ankietyzacja gmin,
- ankietyzacja podmiotów gospodarczych,
- informacje z komórek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Raciborzu.

1.3. Zawartość Raportu z wykonania "Programu .." za okres 2008-2009

Niniejszy Raport dokonuje oceny w zakresie:

- (1) realizacji przedsięwzięć w latach 2008-2009 i ich kosztów,
- (2) realizacji poszczególnych celów.

Ponadto w Raporcie przedstawiono krótką analizę zmian w zakresie uwarunkowań realizacji "Programu ...", jakie zaszły w latach 2008-2009.

Dodatkowym elementem Raportu jest uaktualniony plan operacyjny, obejmujący lata 2010-2013. Plan operacyjny stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Biorąc pod uwagę powyższy zakres, niniejszy Raport składa się z następujących rozdziałów (poprzedzonych krótkim wprowadzeniem):

Rozdział 1 WSTĘP W rozdziale tym przedstawiono: informacje ogólne nt. zakresu "Programu ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015", źródła danych do opracowania raportu i zakres Raportu.

Rozdział 2 ANALIZA ZMIAN UWARUNKOWAŃ REALIZACJI "PROGRAMU..." W LATACH 2008-2009. W rozdziale przedstawiono krótką ocenę zmian prawnych w Polsce w zakresie ochrony środowiska w latach 2008-2009.

Rozdział 3 OCENA REALIZACJI CELÓW KRÓTKOTERMINOWYCH
W rozdziale przytoczono priorytety ekologiczne i cele do roku 2011 (zgodnie z zapisami "Programu...". Każdy cel został oceniony z punktu widzenia stopnia jego realizacji.

Rozdział 4 OCENA WYKONANIA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W LATACH 2008-2009
Rozdział przedstawia informacje (wraz z odpowiednim komentarzem) nt. przedsięwzięć planowanych do realizacji w latach 2008-2009. Wyniki oceny przedstawione zostały w tabelach.

Rozdział 5 PRZYSZŁOŚCIOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROCEDURY WDRAŻANIA "PROGRAMU .." - tabela zmodyfikowanego harmonogramu wdrażania Programu wraz z krótkim opisem.

Rozdział 6 PODSUMOWANIE W rozdziale przedstawiono krótką ocenę wykonania "Programu..." za okres 2008-2009.

Tak jak wcześniej powiedziano, uaktualniony plan operacyjny stanowi załącznik do niniejszego Raportu.

Załącznik PLAN OPERACYJNY NA LATA 2010-2013 Jest to aktualizacja planu operacyjnego zawartego w "Programie...". Plan zawiera listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2010-2013 wraz z kosztami i źródłami finansowania oraz instytucjami odpowiedzialnymi za realizację danego przedsięwzięcia.

2. ANALIZA ZMIAN UWARUNKOWAŃ REALIZACJI „PROGRAMU...” W LATACH 2008-2009

2.1. Uwarunkowania prawne

Kontynuacja realizacji procesu dostosowawczego do wymagań Unii Europejskiej doprowadziła do gruntownej przebudowy systemu prawnego w zakresie ochrony środowiska w Polsce. W latach 2008-2009 działania w sferze ochrony środowiska na szczeblu krajowym podporządkowane były realizacji zadań wynikających z "Traktatu o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej". Kontynuowane były (i są nadal) intensywne prace legislacyjne, przede wszystkim w obszarze wdrażania do krajowego systemu prawnego nowych rozwiązań legislacyjnych przyjmowanych przez Unię Europejską oraz w obszarze doskonalenia już obowiązujących przepisów prawa i procedur na podstawie doświadczeń z ich praktycznego stosowania w latach poprzednich.

W latach 2008 – 2009 opracowano i uchwalono nowe ustawy i rozporządzenia oraz dokonano licznych nowelizacji.

Wśród najważniejszych ustaw, mających bezpośredni wpływ na wdrażanie lokalnych programów ochrony środowiska, należy wymienić następujące:

- ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm) – ustawa wdrożyła m.in. dyrektywy w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko, w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska. Niniejszą ustawą zmieniono ustawę o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawę o lasach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane, ustawę o ochronie zwierząt, ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawę o ochronie przyrody, ustawę o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz ustawę o zapobieganiu szkodom w środowisku.
- ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. Nr 130, poz. 1070 z późn. zm.) – ustawa stworzyła podstawy prawne do zarządzania krajowym pułapem emisji gazów cieplarnianych i pułapami innych substancji w sposób, który zapewni Polsce wywiązanie się ze zobowiązań wspólnotowych i zobowiązań międzynarodowych oraz umożliwiła optymalizację kosztową redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Przepisy ustawy w sposób kompleksowy wprowadziły system zarządzania ochroną powietrza i klimatu i wprowadziła krajowy system bilansowania i prognozowania emisji.
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, nakłada na różne grupy podmiotów obowiązki związane z wprowadzaniem baterii i akumulatorów do obrotu i ich dystrybucją, a także z prawidłowym postępowaniem z odpadami powstałymi z tych produktów. Jedną z grup podmiotów, na które ustawa nakłada obowiązki, są użytkownicy baterii i akumulatorów.

Pracom ustawodawczym towarzyszyło sukcesywne opracowywanie i wydawanie niezbędnych nowych rozporządzeń wykonawczych. Z punktu widzenia lokalnych programów ochrony środowiska istotnymi są m.in. następujące rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281), które określa poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi, ochronę roślin; poziomy docelowe dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin; poziomy celów długoterminowych dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin; alarmowe poziomy dla niektórych substancji w powietrzu, których nawet krótkotrwałe przekroczenie może powodować zagrożenie dla zdrowia ludzi; warunki, w jakich ustala się poziom substancji, takie jak temperatura i ciśnienie; oznaczenie numeryczne substancji, pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację; okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów; dopuszczalną częstość przekraczania poziomów dopuszczalnych i docelowych; terminy osiągnięcia poziomów dopuszczalnych; marginesy tolerancji dla niektórych poziomów dopuszczalnych, wyrażone jako malejąca wartość procentowa w stosunku do dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu w kolejnych latach.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzanie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (Dz.U. Nr 229, poz. 1538) – rozporządzenie zmieniło akt z dnia 10 listopada 2005 r. poprzez wprowadzenie nowego brzmienia załącznika określającego substancje szczególnie szkodliwe.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz.U. Nr 215, poz. 1366) - rozporządzenie określa rodzaje wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, które ze względu na szczególne znaczenie dla zapewnienia systematycznej kontroli wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska przekazuje się właściwym organom ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, w tym: przypadki, w których wymagane jest przedkładanie wyników pomiarów, formy przedkładanych wyników pomiarów, układy przekazywanych wyników pomiarów, wymagane techniki przedkładania wyników pomiarów, terminy przedkładania wyników pomiarów.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz.U. Nr 206, poz. 1291) - rozporządzenie określa wymagania w zakresie pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody, do prowadzenia których są obowiązani prowadzący instalacje oraz użytkownik urządzenia, w tym: przypadki, w których jest wymagany ciągły pomiar emisji z instalacji, okresowe pomiary emisji z instalacji albo urządzenia, oraz częstotliwości prowadzenia tych pomiarów; referencyjne metodyki wykonywania pomiarów; sposób ewidencjonowania przeprowadzonych pomiarów.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 września 2008 r. w sprawie sposobu monitorowania wielkości emisji substancji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz.U. Nr 183, poz. 1142).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lipca 2009 r. w sprawie rodzajów instalacji objętych wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji (Dz.U. Nr 136 poz. 1120),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. Nr 5 poz. 31)

2.2. Możliwości finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska

Środki finansowe na realizację przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska mogły pochodzić z następujących źródeł:

- źródła publiczne: budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego, ekologiczne fundusze celowe (w latach 2008-2009 możliwość korzystania z NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW, GFOŚiGW, w roku 2010 zlikwidowano fundusze na poziomie gmin i powiatów), oraz inne pozabudżetowe instytucje publiczne, np. fundacje,
- prywatne źródła: własne środki finansowe przedsiębiorców, kredyty i pożyczki banków (Bank Ochrony Środowiska SA i inne banki komercyjne) oraz pozabankowych instytucji finansowych, lub środki finansowe funduszy inwestycyjnych, środki osób fizycznych,
- środki z Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych stanowiących środki pomocowe, w tym przede wszystkim Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, w którym dostępne są środki na szeroki wachlarz zadań prośrodowiskowych.

2.3. Uwarunkowania wynikające ze strategii rozwoju i polityki ekologicznej województwa śląskiego

W latach 2008 - 2009 obowiązywała „Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020”, natomiast w zakresie polityki ekologicznej nadal obowiązywały zapisy zawarte w dokumencie pn. "Program ochrony środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015".

W "Programie ochrony środowiska Województwa Śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015" wyznaczono cele długoterminowe w zakresie:

1) ochrony zasobów wodnych:

Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania.

2) ochrony powietrza atmosferycznego:

Polepszenie jakości powietrza atmosferycznego.

3) ochrony przed hałasem:

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów

4) ochrony przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym:

Kontrola i ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska.

5) zapobieganiu poważnym awariom:

Eliminowanie i zmniejszenie skutków dla środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

6) gospodarki odpadami:

Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i bezpieczne składowanie pozostałych odpadów.

7) terenów poprzemysłowych:

Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego.

8) ochrony powierzchni ziemi i gleb:

Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych, zwłaszcza w ujęciu długookresowym.

9) ochrony przyrody:

Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości województwa i ochrona lasów.

Pierwszy „Program Ochrony Środowiska do 2004 roku oraz celów długoterminowych do roku 2015” został przyjęty Uchwałą Nr I/49/12/2002 Sejmiku Województwa Śląskiego w dniu 15 kwietnia 2002 roku. Raport z wykonania ww. Programu został opracowany w roku 2010 i obejmował lata 2002 - 2008. Projekt Aktualizacji p.n. „Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do 2013 roku z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku” został opracowany w 2010 r. Naczelną zasadą przyjętą w aktualizacji Programu jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Nadrzędnym celem Programu jest: Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego województwa.

W latach 2008 – 2009 trwały prace nad aktualizacją dokumentu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. Prace te doprowadziły do uchwalenia przez Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 17 lutego 2010r. Uchwałą Nr 1 Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020. W Strategii określono wizję województwa śląskiego w roku 2020: „Województwo śląskie będzie regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy.” Osiągnięcie tej wizji będzie wymagało prowadzenia działań w trzech priorytetach:

- 1) województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie (priorytet A),
- 2) województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie (priorytet B),
- 3) województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej (priorytet C).

W ramach priorytetu B przewiduje się, iż rozwój gospodarczy regionu musi być ściśle powiązany z poprawą jakości życia mieszkańców. Przewiduje się dalszą rozbudowę infrastruktury ochrony środowiska.

Infrastruktura w zakresie gospodarki wodnej powinna zapewniać dostawę odpowiedniej ilości wody pitnej oraz zbieranie, oczyszczanie i zrzut ścieków. Szczególną uwagę należy poświęcić przebudowie systemu retencji wód powierzchniowych oraz ochronie terenów występowania zbiorników wód głębinowych, przy jednoczesnym ograniczaniu tendencji do wprowadzania nowej zabudowy na terenach zalewowych dolin rzecznych. Ponadto, w celu uzyskania i utrzymania wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest budowa systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków, dopasowanych do przestrzennej struktury zabudowy, w tym dostosowanej do układu zlewni hydrograficznej.

Działania w zakresie gospodarki odpadami powinny skupiać się na szczeblu regionalnym, a dla odpadów niebezpiecznych na szczeblu ponadregionalnym.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz dążenie do większej efektywności energetycznej, skutkujące ograniczeniem emisji CO₂, winny stanowić główne zagadnienia w dziedzinie ochrony środowiska. Należy ograniczać emisję przemysłową, niską emisję oraz emisję z wyrobów zawierających azbest.

Ważnym elementem jest również zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego wsi.

2.4. Uwarunkowania wynikające ze "Strategii rozwoju powiatu raciborskiego"

Rada Powiatu Raciborskiego uchwałą Nr XXI/203/2008 z dnia 20 czerwca 2008 roku przyjęła „Strategię Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2008 – 2015”. W trakcie prac służących opracowaniu strategii Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2008-2015 przeprowadzone dyskusje, pozwoliły poznać opinie Radnych Powiatu Raciborskiego, pracowników starostwa, przedstawiciele świata nauki, biznesu i organizacji pozarządowych na temat kierunków rozwoju Powiatu Raciborskiego. Zorganizowano spotkania robocze służące aktualizacji dokumentu. Powstały dokument określa wieloletnią perspektywę rozwoju, wskazując jednocześnie szereg konkretnych zadań i projektów oraz podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie.

W okresie od 01.07.2008 do 31.03.2010 r. osiągnięto następujące wyniki w zakresie wdrażania działań zaplanowanych w „Strategii Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2008-2015”, a dotyczących zadań proekologicznych:

Cel/Kierunek działania	Opis	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło weryfikacji
Cel strategiczny III.4.	Ochrona środowiska naturalnego	Wskaźniki czystości powietrza w powiecie	Klasa C	dane WIOŚ
		Stan sanitarny wód powierzchniowych w powiecie	III klasa	
Kierunek działania III.4.1.	Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców	Ilość wyselekcjonowanych odpadów odebranych od mieszkańców w stosunku do ogólnej liczby odpadów zebranej od mieszkańców	10,7 %	badanie ankietowe, dane WIOŚ, dane PR
		Liczba działań z zakresu edukacji ekologicznej i informowania o stanie środowiska	14	
Kierunek działania III.4.2.	Promocja ochrony środowiska naturalnego i zachowania walorów krajobrazowych powiatu	Liczba współorganizowanych konkursów dla mieszkańców nt. ochrony środowiska	5	dane PR, dane innych organizatorów w konkursów
		Liczba uczestników ww. konkursów	Uczniowie szkół powiatu raciborskiego	
ZUW III.4.3.	Ochrona lokalnych zasobów środowiskowych	Wielkość dofinansowania udzielonego z budżetu powiatu na działania proekologiczne	964.838,84 zł	dane PFOŚiGW, dane PR
		Liczba wspartych działań z zakresu budowy infrastruktury ochrony środowiska	10	
		Wielkość nakładów poniesionych na ww. wsparcie	549.416,75 zł	

3. OCENA REALIZACJI CELÓW KRÓTKOTERMINOWYCH DO 2011 ROKU

3.1. Priorytety ekologiczne na lata 2008-2011

Zgodnie z dokumentem "Programu ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008 - 2011 z perspektywą do roku 2015" uznano następującą hierarchię potrzeb:

1. Gospodarka wodno - ściekowa.
2. Gospodarka odpadami.
3. Ochrona powietrza atmosferycznego.
4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.
5. Ochrona przed hałasem.
6. Rozwój edukacji ekologicznej.
7. Ochrona powierzchni ziemi i gleb.
8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
9. Zwalczanie i zapobieganie awariom przemysłowym.
10. Turystyka i rekreacja.
11. Ochrona zasobów kopalin.

Kryterium wyboru priorytetów ekologicznych do realizacji w najbliższym czasie (do roku 2011) stanowiło pełne wdrożenie prawa wspólnotowego w zakresie priorytetowych komponentów środowiska i ich uciążliwości oraz wybór priorytetowych przedsięwzięć zmierzających do poprawy aktualnego stanu środowiska.

Priorytety te znalazły wyraz w planowanych do realizacji zadaniach na lata 2008 - 2011, który to wykaz wraz z określonymi zadaniami własnymi i koordynowanymi przez powiat służy opracowaniu bazy zadań do zrealizowania w latach 2008-2011.

3.2. Cele krótkoterminowe do 2011 roku i stopień ich realizacji za lata 2008 - 2009

Cele krótkoterminowe zawarte w dokumencie "Programu .." zostały sformułowane dla następujących zagadnień:

- poprawa jakości wód i zabezpieczenie przeciwpowodziowe,
- racjonalizacja gospodarki odpadami,
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej, doskonalenie systemu obszarów chronionych, stała dbałość i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- rozpoznanie i zmniejszenie uciążliwości hałasu na terenie powiatu,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych, a także rozpoznanie i wytypowanie obszarów potencjalnie zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych,
- monitorig pól elektromagnetycznych w środowisku,
- zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych,
- promowanie i rozwój turystyki na terenie powiatu raciborskiego,
- właściwa rekultywacja terenów wyeksploatowanych.

3.2.1. Poprawa jakości wód i zabezpieczenie przeciwpowodziowe

W „Programie...” wskazano następujące kierunki działań w zakresie poprawy jakości wód i zabezpieczenia przeciwpowodziowego: kompleksowa budowa kanalizacji obejmującej wszystkie gminy powiatu, zintensyfikowanie współpracy ponadlokalnej dot. rozwiązania problemu gospodarki ściekowej, budowa, rozbudowa i systematyczna modernizacja sieci kanalizacyjnej, optymalizacja wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków, budowa gminnych oczyszczalni ścieków, budowa oczyszczalni przydomowych, intensyfikacja kontroli szamb, ograniczanie negatywnego wpływu na jakość wód zanieczyszczeń z rolnictwa, wspieranie zakładów przemysłowych w realizowaniu programów racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, budowa systemów podczyszczających wzdłuż modernizowanych i nowo powstających dróg, modernizacja sieci wodociągowej, likwidacja nieczynnych ujęć wody, wprowadzanie stref ochrony pośredniej ujęć, minimalizacja wykorzystania wód podziemnych z ujęć własnych i wody wodociągowej do celów przemysłowych, budowa zbiornika Racibórz, Krzanowice, Kuźnia Raciborska, poprawa stanu technicznego i konserwacja cieków wodnych, odbudowa i utrzymanie właściwego stanu systemu melioracji szczegółowej i podstawowej. Poniżej zestawiono realizację wskazanych kierunków na terenie powiatu.

Gmina Kornowac

Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Kobyla:
kanalizacja tłoczna Ø 200 PCV – 4471,0 mb; przykanaliki Ø 160 PCV – 2527,5 mb; 1 przepompownia: RAZEM - 8641,5 mb

Budowa wodociągu Konotki w sołectwie Pogrzebień:
długość sieci w PE Ø 110/90: 1247.42 mb; 2x przyłącz: w PE Ø 32: wodociągowe: 12.5 mb, domowe: 66.63 mb. Całkowity koszt zadania – 298871,75 zł

Gmina Krzanowice

Przyjęcie części ścieków z terenu miasta Krzanowice, sołectw Bojanów i Borucin do Oczyszczalni Ścieków Krzanowice. Na bieżąco prowadzono konserwację urządzeń melioracji szczegółowych w ramach zadań statutowych GSW Krzanowice.

Wykonano dokumentację techniczną i uzyskano pozwolenie na budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bojanów i Krzanowice. W 2009 r. rozpoczęto inwestycję: budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bojanów, termin zakończenia robót – wrzesień 2010 r.

Gmina Krzyżanowice

Aby unormować stosunki wodne związane z nagłymi opadami atmosferycznymi, Gmina posiada opracowaną koncepcję ochrony przeciwpowodziowej dla sołectwa Owsiszcze.

W ramach tej koncepcji w 2008 r. ze środków GFOŚiGW wybudowano suchy zbiornik przeciwpowodziowy Z4 (koszt 165.000,00), który jest pierwszym z dziewięciu planowanych w ramach ochrony sołectwa przed zalewaniem wodami opadowymi. Zbiornik składa się z usypanego wału, zbudowanego opóźniacza i rowu wypadowego. Wysokość piętrzenia wody wynosi 2,42 m a jego pojemność 3300 m³. W 2009 r. rozpoczęto budowę kolejnych zbiorników Z7 i Z8 (zakończenie budowy - 2010 r.). Wykonane są też prace projektowe nad zbiornikami Z2 i Z5.

Gmina Kuźnia Raciborska

W 2008 r. przeprowadzono prace związane z modernizacją sieci wodociągowej. Na zadanie to wydatkowano 266 000 zł

Gmina Nędza

W bardzo zaawansowanej fazie jest projekt budowy kanalizacji gminnej (wystąpiono o pozwolenie na budowę) oraz projekt budowy oczyszczalni ścieków dla Gminy Nędza w miejscowości Ciechowice. Rozpoczęto akcję kontroli szamb – kontrola posiadanych umów zawartych z przedsiębiorcą posiadającym odpowiednie zezwolenie. Systematycznie jest modernizowana sieć wodociągowa oraz prowadzone są prace mające na celu właściwe funkcjonowanie rowów melioracyjnych.

W porównaniu z latami poprzednimi, zarówno długość sieci wodociągowej jak i liczby przyłączy do sieci wodociągowej w roku 2008 w Gminie Nędza wzrosła. Na zadania związane z poprawą jakości wód i stosunków wodnych w roku 2008 wydatkowano 63 000 zł.

Gmina Pietrowice Wielkie

W 2009r. została przeprowadzona aktualizacja ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Pietrowice Wielkie, został uchwalony plan zagospodarowania przestrzennego uwzględniający ochronę obszarów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie wód, została zaprojektowana kanalizacja ściekowa sołectwa Samborowice, która docelowo zostanie podłączona do oczyszczalni ścieków w Krzanowicach. Gmina posiada podpisane porozumienie z gminą Krzanowice w tej sprawie. W 2009r wymieniono sieć wodociągową o długości 3800 mb wraz z wymianą węzłów i przyłączy na odcinku od Żerdzin do wyjazdu z Pawłowa w kierunku Makowa

Gmina Racibórz

W zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz sieci wodociągowej, na terenie Miasta Racibórz w latach 2008-2009 zrealizowano następujący zakres rzeczowy:

	2008	2009	Razem
Wodociąg nowy [m]:	2 173,68	2 211,82	4 385,50
Przyłącza wodociągowe [szt]:	22	19	41
Wodociąg modernizowany [m]:	1 081,51	414,35	1 495,86
Przyłącza wodociągowe modernizowane [szt]:	0	14	14
Kanalizacja sanitarna grawitacyjna [m]:	31 218,41	16 825,29	48 043,70
Kanalizacja sanitarna ciśnieniowa [m]:	4 963,83	1 714,65	6 678,48
Przyłącza kanalizacji sanitarnej [szt]:	947	785	1 732
Kanalizacja sanitarna modernizowana [m]:	517,47	0,00	517,47
Kanalizacja deszczowa nowa [m]:	542,68	556,87	1 099,55
Kanalizacja deszczowa modernizowana [m]:	84,30	94,65	178,95
Rurociąg wody surowej [m]:	4 122,69	0,00	4 122,69
Pompownie ścieków [szt]:	0	33	33

Zmodernizowano również oczyszczalnię ścieków (przeprowadzono modernizację części ściekowej i części osadowej), w wyniku czego oczyszczalnia może przyjąć oraz oczyścić ścieki surowe w ilości 15 000 m³/d, umożliwiając obsługę docelowej zlewni na terenie miasta Racibórz oraz przejście i oczyszczenie ścieków z terenów gmin ościennych (gmina Kornowac, Krzyżanowice, Rudnik, Lubomia).

Nakłady finansowe na powyższe zadania przedstawiają się następująco:

	2008 [PLN]	2009 [PLN]	Razem [PLN]
Sieci	29 920 450,97	30 645 786,00	60 566 236,97
Oczyszczalnia	983 499,36	48 411 068,77	49 394 568,13
Razem	30 903 950,33	79 056 854,77	109 960 805,10

W/w zadania realizowane były w ramach projektu nr 2004/PL/16/C/PE/016 pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w Raciborzu” współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności. Nie obejmują zadań realizowanych ze środków własnych Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu.

W ramach odbudowy i utrzymania właściwego stanu systemu melioracji szczegółowej wydatkowano w 2008r. – 72 217 zł, a w 2009r. – 75 856 zł na konserwację rowów melioracyjnych na terenie gminy.

Straż Miejska przeprowadzała kontrole pod kątem nielegalnego zrzutu ścieków do rowów i potoków. W miarę potrzeb przeprowadzała także kontrole wśród mieszkańców na terenach, na których została wybudowana sieć kanalizacji sanitarnej.

Gmina Rudnik

W latach 2008 - 2009 prowadzono działania w zakresie:

- poprawy stanu technicznego i konserwacji cieków wodnych,
- utrzymania i odbudowy właściwego stanu systemu melioracji szczegółowej i podstawowej,
- przygotowano dokumentację na budowę kanalizacji sanitarnej w Rudniku,
- modernizacja kanalizacji deszczowej w Rudniku przy ul. Powstańców Śl.,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z separatorem w Rudniku przy ul. Słonecznej,
- rozbudowa wodociągu na nowym osiedlu w Rudniku.

Ponadto rozpoczęto uzgodnienia projektowe dla zadania budowy kanalizacji sanitarnej.

Powiat Raciborski

W latach 2008 - 2009 zadania proekologiczne z zakresu gospodarki ściekowej współfinansowane były m.in. z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Raciborzu. W ramach jego działania w 2008 roku dotowano do zadania „Konserwacja rowu B-34 w Makowie oraz B-29 w Pawłowie” (Gminna Spółka Wodna w Pietrowicach Wielkich) – 8.000,00 zł oraz do zadania „Konserwacja gruntowa rowu Nr 30 na długości 400mb w Nowej Wiosce (Gminna Spółka Wodna w Krzyżanowicach) – 4.800,00 zł. W roku 2009 na gospodarkę wodno – ściekową przeznaczono 43.572,00 zł, w tym: dotacja do zadania „Ubezpieczenie części skarp i dna rowu Nr 31 w miejscowości Brzeźnica” (Gminna Spółka Wodna w Rudniku) – 4.600,00 zł, dotacja do zadania „Zakup zestawu asenizacyjnego składającego się z ciągnika rolniczego wraz z przyczepą asenizacyjną” (Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kuźni Raciborskiej) – 33.972,00 zł; dotacja do zadania „Konserwacja gruntowa rowu Nr 24 na długości 600 mb w Bolesławiu” (Gminna Spółka Wodna w Krzyżanowicach) – 5.000,00 zł.

3.2.2. Racjonalizacja gospodarki odpadami

„Program...” proponuje realizację priorytetu polegającego na racjonalizacji gospodarki odpadami poprzez stymulowanie zachowań mieszkańców w sferze gospodarki odpadami, egzekwowanie określonego poziomu usług świadczonych przez firmy komunalne. W latach 2008-2009 na terenie powiatu realizowane były następujące przedsięwzięcia:

Gmina Krzanowice

Na terenie gminy Krzanowice 100% mieszkańców objętych jest zbiórką odpadów komunalnych. Mieszkańcy objęci są również selektywną zbiórką odpadów takich jak: szkło, plastik i makulatura. Dwa razy w roku przeprowadza się również zbiórkę odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu RTV i AGD. Teren Gminy Krzanowice obsługują trzy firmy świadczące usługi w tym zakresie.

Gmina Krzyżanowice

Egzekwowanie określonego poziomu usług świadczonych przez firmy komunalne: Przedsiębiorstwa ubiegające się o zezwolenie na odbieranie odpadów na terenie Gminy zobligowane są do zorganizowania systemu zbiórki selektywnej. Wszyscy mieszkańcy objęci są zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych poprzez egzekwowanie obowiązku posiadania przez właścicieli posesji lub administratorów budynków umów na odbiór odpadów komunalnych przez uprawnione firmy. Inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk: na terenie Gminy brak dzikich wysypisk, w przypadku pojawienia się ognisk zanieczyszczenia, natychmiast się je usuwa i umieszcza na składowisku odpadów komunalnych w Tworkowie.

Wspieranie osób fizycznych w usuwaniu materiałów zawierających azbest z budynków - dofinansowanie z GFOŚiGW w 30% do wartości całego zadania. W 2008 roku zostało rozpatrzonych pozytywnie 29 wniosków - koszt 24.376,60 zł, w 2009 roku dofinansowano do 32 zadań - koszt 28.666,97 zł

Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców z zakresu gospodarki odpadami (artykuły w gazecie lokalnej „Gminne Wieści”, ulotki, pogadanki w szkołach)

Istnieje GPZON – Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych – zajmuje się tym firma Ekoland z Zabełkowa, dwa razy do roku odbywa się zbiórka odpadów wielkogabarytowych (firma Ekoland)

Gmina Kuźnia Raciborska

Na akcję Sprzątanie Świata w latach 2008 -2009 wydatkowano 4500,00 zł.

Gmina Nędza

Na bieżąco monitorowane jest posiadanie przez właścicieli nieruchomości umów na odbiór odpadów komunalnych. Zobowiązano Zakład Wodociągów i Usług Komunalnych do systematycznego porządkowania terenów gminnych pod kątem zapobiegania i likwidacji dzikich wysypisk. Prowadzone są rozmowy z firmami świadczącymi usługi odbioru odpadów komunalnych w celu zorganizowania jak najbardziej optymalnego systemu gospodarowania odpadami.

Gmina Pietrowice Wielkie

Na terenie gminy Pietrowice Wielkie prowadzi się selektywną zbiórkę odpadów komunalnych. Odpady segregowane są u źródła powstawania (w gospodarstwach domowych) do worków udostępnianych bezpłatnie mieszkańcom. Posegregowane odpady odbierane są przez firmę, która podpisała umowy z mieszkańcami na wywóz odpadów komunalnych, a następnie przekazywane do odzysku. Ponadto na terenie gminy raz w roku organizuje się zbiórkę odpadów foliowych oraz worków typu big bag – odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych.

W ostatnich czterech latach skupiono się szczególnie na: kontroli pozbywania się odpadów komunalnych przez mieszkańców, informowaniu mieszkańców o sposobie pozbywania się poszczególnych grup odpadów, prowadzeniu edukacji za pośrednictwem placówek szkolno-przedszkolnych oraz poprzez artykuły w lokalnej prasie.

Gmina Racibórz

Systematycznie prowadzone są kontrole podmiotów świadczących usługi odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości na terenie Raciborza, w zakresie zgodności prowadzonej działalności gospodarczej z udzielonym zezwoleniem oraz warunkami określonymi w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Racibórz. W latach 2008-2009r. przeprowadzono 4 takie kontrole. We wnioskach pokontrolnych ujęto niezbędne dostosowania. Ponadto dla usprawnienia przepływu informacji, dotyczącej ilości i rodzaju odbieranych od mieszkańców odpadów komunalnych, opracowano jednolity arkusz sprawozdań składanych przez przedsiębiorców.

Dążąc do osiągnięcia coraz lepszej skuteczności zorganizowanego systemu gospodarki odpadami prowadzono szereg działań informacyjno – edukacyjnych skierowanych do mieszkańców miasta Racibórz, a przede wszystkim młodego pokolenia.

Wśród realizowanych przedsięwzięć edukacji ekologicznej z zakresu gospodarki odpadami należy wymienić:

- Kontynuację konkursów ekologicznych: „Zbieramy butelki plastikowe”, „Chomikuj baterie” czy „Zbieramy nakrętki plastikowe”. Ponadto Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. prowadzi konkurs „Chroń las – zbieraj makulaturę”;
- Organizację kampanii „Sprzątanie Świata” w placówkach oświatowych oraz akcji zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w zamian za sadzonkę w dwóch punktach miasta;
- Wykonanie i dystrybucję ulotki informacyjnej „Zasady postępowania określone w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Racibórz” wydanej po zmianie wspomnianego regulaminu;
- Informowanie mieszkańców o systemie gospodarki odpadami i jego efektach na kartach kalendarza ekologicznego wydawanego przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Racibórz oraz na tablicy informacyjnej przed Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa;
- Dystrybucję wydanych na zlecenie Ministra Gospodarki ulotek dotyczących szkodliwości azbestu i zasad bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- Informowanie mieszkańców o możliwościach uzyskania dofinansowania prac polegających na demontażu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych na terenie Raciborza oraz rozpatrywanie przedmiotowych wniosków;
- Organizację zbiórki przeterminowanych leków oraz termometrów rtęciowych w 12 raciborskich aptekach;
- Coroczną organizację zbiórki opakowań po środkach ochrony roślin i nawozach w wyznaczonych punktach dzielnic Raciborza.

W większości efekty prowadzonych działań mają tendencję wzrostową, na podstawie czego można wnioskować o skuteczności przedsięwzięć.

Gmina Rudnik

W latach 2008 – 2009 na bieżąco monitorowany był stan posiadania przez mieszkańców umów na odbiór odpadów komunalnych przez firmy wywozowe.

Gmina organizowała zbiórki odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbiórkę opon i folii.

Powiat Raciborski

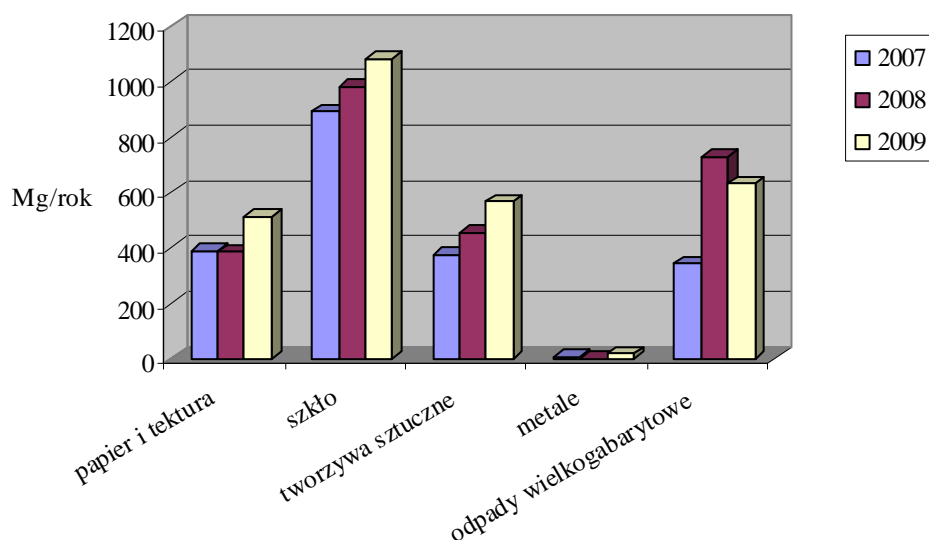
W zakresie gospodarki odpadami z PFOŚiGW w 2008 r. współfinansowano unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest kwotą 103.249,04 zł, w tym: osoby fizyczne – 94.049,93 zł; Parafia Rzymisko – Katolicka w Turzu – 3.500,00 zł; Wspólnota Mieszkaniowa w Pawłowie – 1.736,89 zł; Wspólnota Mieszkaniowa ul. Słowackiego 54-56 w Raciborzu – 3.962,22 zł. Ponadto dofinansowane zostało zadanie p.n. „Zakup pojazdu specjalistycznego (śmieciarka) do odbioru i transportu niesegregowanych odpadów komunalnych” (Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.) – 16.000,00 zł. W 2009 roku na unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest przeznaczono 127.106,18 zł, w tym: osoby fizyczne – 115.611,18 zł; Gmina Pietrowice Wielkie – budynek w Makowie – 1.495,00 zł; ELBAR – KATOWICE Sp. z o.o. w Katowicach Oddział CARBON w Raciborzu – 2.000,00 zł; Zespół Szkół Ogólnokształcących z siedzibą w Bienkowicach – Szkoła Filialna w Bolesławiu – 5.000,00 zł; Wspólnota Mieszkaniowa w Raciborzu – 3.000,00 zł. Ponadto dofinansowano zadanie p.n. „Modernizacja linii do segregacji szkła” (Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.) – 12.306,75 zł.

Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie Powiatu Raciborskiego została szczegółowo przeprowadzona w roku 2009, kiedy to sporządzono „Sprawozdanie z realizacji powiatowego planu gospodarki odpadami za lata 2007-2008”. Aktualne informacje o ilościach zebranych odpadów komunalnych na terenie powiatu, uzyskano dla potrzeb przygotowania materiałów na sesję Rady Powiatu Raciborskiego w dniu 26 października 2010 r.

Odpady zebrane na terenie Powiatu Raciborskiego				
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg]		
		2007	2008	2009
20 01 01	Papier i tektura	391,93	386,00	514,89
20 01 02	Szkło	893,48	983,59	1.038,50
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0	5,98	41,84
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0	1,12	
20 01 39	Tworzywa sztuczne	377,55	455,63	566,59
20 01 40	Metale	9,37	0	18,67
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0	4,2	461,04
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	104,36	0	0
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	129,96	206,04	381,75
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	25.787,21	27.086,15	26.030,61
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	571,10	1.040,93	402,84
20 03 06	Odpady ze studzienek kanalizacyjnych	51,80	93,02	0
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	342,18	729,58	633,95
SUMA		28.658,94	30.992,24	30.090,68

Ilości podstawowych odpadów komunalnych zbieranych selektywnie przez gminy przedstawiają się następująco:

Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych w poszczególnych latach w Powiecie Raciborskim

Analizując ilości zebranych selektywnie odpadów można stwierdzić, że w porównaniu do lat poprzednich wzrosła ilość odpadów opakowaniowych zwłaszcza szkła, tworzyw sztucznych, oraz papieru i tektury, natomiast nieznacznie spadła ilość zebranych odpadów wielkogabarytowych. Podsumowując należy wyciągnąć wniosek, że jeżeli chodzi o ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych na terenie Powiatu Raciborskiego, w ciągu ostatnich kilku lat utrzymuje się tendencja wzrostowa, co jest bardzo pozytywnym zjawiskiem.

3.2.3. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

W dokumencie "Programu .." podano kierunki działań obejmujące rozbudowę i bieżącą modernizację dróg, dalszą modernizację taboru komunikacji autobusowej, wymianę pojazdów na spełniające aktualnie obowiązujące normy, rozbudowę tras rowerowych i modernizację istniejących, promowanie i tworzenie warunków dla zwiększania się udziału podróży transportem zbiorowym, rowerowym i pieszym pomiędzy miejscami zamieszkania, pracy oraz wypoczynku i zakupów, przyłączenie do sieci c.o. nowych odbiorców, kontynuowanie wspierania przedsięwzięć dotyczących korzystania z ekologicznych źródeł energii w indywidualnych gospodarstwach, dalszą termorenowację budynków, stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie, wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku, dostosowywanie procesów technologicznych do pełnej hermetyzacji i automatyzacji, promowanie oraz popularyzacja najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w tym rozwiązań technologicznych, administracyjnych i finansowych.

Gmina Krzanowice

Przeprowadzono termomodernizację budynku Miejskiego Ośrodka Kultury w Krzanowicach wraz z wymianą źródła ciepła na ekologiczne. Opracowano dokumentację na modernizację budynku wielofunkcyjnego w Krzanowicach oraz przebudowę SP Wojnowice wraz z termomodernizacją.

Gmina Kornowac

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej:

- w III kwartale 2009 roku – 102.965,21 zł
- w IV kwartale 2009 roku – 366.841,17 zł

Gmina Krzyżanowice

Modernizacja systemów grzewczych oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej będących własnością Gminy:

- Dotacja z Gminy dla SPZL w Krzyżanowicach na wymianę okien w Ośrodku Zdrowia w Tworkowie (2008r., 62.000,00 zł).
- Termomodernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Krzyżanowicach (2009) – koszt 1.402.937,25zł, wymiana instalacji CO, wymiana instalacji ciepłej wody wraz z montażem instalacji solarnej, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie stropodachu i stropu, docieplenie ścian budynku.
- Wykonanie dokumentacji na termomodernizację budynku przedszkola w Krzyżanowicach (2009) – koszt 39.040 zł.
- Wykonanie dokumentacji na termomodernizację budynku Ośrodka Zdrowia w Krzyżanowicach (2009)- koszt 29.548 zł

Obszarowy program ograniczania Niskiej Emisji (wdrożony od marca 2007) jest realizowany konsekwentnie co rok. W ramach pierwszego złożonego wniosku do WFOŚiGW w Katowicach (2008) wymieniono 100 tradycyjnych kotłów węglowych na: 75 kotłów retortowych i 25 kotłów gazowych. Wartość zrealizowanej inwestycji to kwota 1.200.000 zł. W październiku 2009 r. podpisano umowę pożyczki na kwotę 360.000 zł na II etap realizacji „PONE na terenie Gminy Krzyżanowice”, uruchamianej w transzach zgodnie z harmonogramem realizacji wymiany pieców. Do końca 2009 r. zostało wymienionych 28 kotłów.

W 2009 r. w ramach ograniczenia niskiej emisji realizowano zadanie – montaż instalacji solarnych. Zadanie to było dofinansowane ze środków GFOŚiGW. Dotacja wynosiła 1.000 zł do m² powierzchni czynnej kolektora. Przyjęto 103 wnioski na montaż solarów, a dofinansowanie uzyskało 40 mieszkańców (wg kolejności zgłoszeń). W sumie wyasygnowano na ten cel z Funduszu kwotę 251.050,00 zł.

Działania mające na celu wzrost świadomości mieszkańców nt. konieczności ochrony powietrza - artykuły w prasie lokalnej „Gminne Wieści”, ulotki „Kochasz dzieci nie pal śmieci” (2009)

Działania w celu poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł liniowych i powierzchniowych – co roku w ramach remontów cząstkowych dróg gminnych dokonuje się wiosennych napraw dróg mieszanką emulsji asfaltowych i grysów kamiennych, jak również dokonywane są remonty tłuczniami oraz usuwane są doraźne uszkodzenia na drogach.

Poniesione koszty na remonty cząstkowe dróg gminnych: 2008 rok – 897.448,34 zł (2.089 m), 2009 rok – 790.104,08 zł (2.520 m). Naprawa nawierzchni istniejących tras rowerowych (2008) – koszt ponad 20.500 zł, zabudowanie nowych przystanków przy ścieżkach rowerowych (szałas, ławki, stoliki) – koszt 6.650 zł

Gmina Kuźnia Raciborska

W latach 2008-2009 przeprowadzano dalszą termorenowację budynków. Na zadania te poniesiono koszty w wysokości 77 400 zł w 2008 r. oraz 833 000 zł w 2009 r.

Gmina Nędza

W Gminie Rudnik przeprowadzono termomodernizację następujących obiektów: Zespół Szkolno – Przedszkolny w Górkach Śląskich, Zespół Szkolno –Przedszkolny w Zawadzie Książęcej (budynki w Zawadzie Książęcej i Łęgu), Zespół Szkolno – Gimnazjalny w Nędzy, budynku wielofunkcyjnego w Nędzy, Przedszkole w Nędzy. Ponadto wymieniono źródło ciepła na ekologiczne w budynku wielofunkcyjnym w Zawadzie Książęcej. Opracowano Program Ograniczania Niskiej Emisji w Gminie Nędza, w ramach którego planuje się wymianę źródeł ciepła na ekologiczne i montaż instalacji solarnych w budynkach mieszkańców gminy. Systematycznie modernizowane są drogi gminne oraz budowane chodniki.

Gmina Pietrowice Wielkie

Prowadzona była promocja ekologicznego budownictwa poprzez organizację Eko – Wystawy. W latach 2008 i 2009 wzorem lat ubiegłych gmina udzielała dofinansowania z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do modernizacji systemów ogrzewania. Obecnie trwają prace przygotowawcze do wdrożenia Programu Ograniczenia Niskiej Emisji.

Gmina Racibórz

Od 1998 roku do 2009r. w mieście Racibórz funkcjonował system dofinansowania modernizacji prywatnych źródeł ciepła ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. O dofinansowanie mogły się ubiegać osoby fizyczne, przedsiębiorcy, osoby prawne i instytucje. W okresie tym zlikwidowano 639 źródeł opartych o paliwo stałe zastępując je źródłami zasilanymi paliwem gazowym, olejowym, energią elektryczną lub też przyłączami do sieci ciepłej. Efekty tych działań w latach 2008-2009 przedstawiają się następująco:

Rodzaje i ilości zainstalowanych źródeł dofinansowanych z GFOŚ i GW

rok	źródła			
	gazowe	sieć ciepła	drewno	razem
2008	31	1	0	32
2009	29	1	1	31
razem	60	2	1	63

Nakłady poniesione z GFOŚ i GW

rok	nakłady poniesione z GFOŚ i GW [zł]
2008	78 476
2009	77 500
razem	155 976

Efekt ekologiczny modernizacji (wielkość redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza)

Zanieczyszczenia	2008	2009
SO ₂ [t/a]	2,06	2,10
NO ₂ [t/a]	0,04	-0,02
CO [t/a]	6,0	6,30
CO ₂ [t/a]	69,3	47,90
Pył [t/a]	3,4	3,5
Sadza [t/a]	0,08	0,08
B(a)p [kg/a]	1,9	1,94

Od 2007r. dodatkowo wdrożono trzyletni „Program ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Racibórz” skierowany do właścicieli budynków jednorodzinnych. Program ten realizowany był w oparciu o środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W okresie trzech lat zainstalowano 169 nowoczesnych kotłów retortowych opalanych ekogroszkiem, 30 kotłów gazowych i 1 kocioł opalany drewnem. Środki zaangażowane na realizację tego programu wyniosły 2 390 538 zł.

W latach 2008-2009 efekty Programu przedstawiają się następująco:

Rodzaje i ilości zainstalowanych źródeł w ramach Programu ograniczania niskiej emisji w latach 2008-2009

rok	źródła			
	retortowe	gazowe	drewno	razem
2008	50	10	0	60
2009	42	17	1	60
razem	92	27	1	120

Efekt ekologiczny realizacji Programu ograniczania niskiej emisji w latach 2008-2009

zanieczyszczenia	2008	2009
SO₂ [kg/a]	3311,1	3605,1
NO₂ [kg/a]	-703,8	-405,6
CO [kg/a]	17361,3	17 928,6
CO₂ [kg/a]	252921	284196
Pył [kg/a]	998,7	1025,9
B(a)P [kg/a]	0,21	0,22

Źródła finansowania Programu ograniczania niskiej emisji w latach 2008-2009

Źródła finansowania zadania	2008	2009
Środki budżetowe	41 580,00 zł	41 580,00 zł
Pożyczka WFOŚ i GW	415 796,50 zł	419 799,80 zł
Środki inwestorów	260 725,50 zł	279 525,35 zł
razem	718 102,00 zł	740 905,15 zł

Sukcesywnie w miarę możliwości finansowych i w miarę potrzeb realizowane są remonty i modernizacje budynków publicznych. Remonty te polegają w głównej mierze na termomodernizacji, ale także na unowocześnieniu obiektów i podniesieniu standardów ich użytkowania.

W latach 2008- 2009 Miasto zrealizowało takie zadania jak:

- Rozwój Szkoły Podstawowej Nr 13 w zakresie poprawy jakości obiektów dydaktycznych, sportowych i infrastruktury techniczno – sanitarnej – w ramach zadania wykonano m.in. termomodernizację budynku szkoły, tj. docieplenie 2 556 m² ścian, wymianę instalacji c.o oraz wykonanie nowego węzła ciepłego o mocy 295 kW. Zadanie obejmowało również roboty remontowe pomieszczeń szkoły (sali gimnastycznej, sanitariatów, szatni i części klas) i zagospodarowanie terenu. Zadanie współfinansowane było ze środków WFOŚ i GW (615 031 zł). Całkowity koszt inwestycji

w 2008r. wyniósł 1 503 731,30 zł. (888 700,30 zł - budżet miasta). W 2009r. 1 704 362,92 zł - 1 536 207,91 zł z budżetu miasta i 168 155,00 zł z WFOŚ i GW.

- **Termomodernizacja budynku Przedszkola Nr 3** - zadanie obejmowało remont wraz z termomodernizacją, wykonane zostały m.in.: wymiana instalacji c.o., wymiana stolarki drzwiowej i okiennej zewnętrznej (196,53 m²), docieplenie i remont dachu (368 m²) oraz docieplenie ścian zewnętrznych i wykonanie elewacji (411 m²). Oprócz tego zadanie obejmowało również wymianę instalacji, remont sanitariatów, malowanie pomieszczeń, wykonanie nowych wykładzin, wykonanie nowego wejścia wraz z podjazdem dla niepełnosprawnych. Zadanie współfinansowane było ze środków WFOŚ i GW (382 120 zł) i GFOŚ i GW (250 000 zł). Całkowity koszt wyniósł 1 048 876,83 (416 756,83 zł - budżet miasta).

- **Modernizacja systemu ogrzewania w Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu** - zadanie obejmowało wykonanie zewnętrznej, rozdzielczej instalacji c.o., remont kotłowni z wymianą kotła na kocioł opalany drewnem o mocy 32 kW, wykonanie instalacji c.o. w pomieszczeniu gospodarczym, socjalnym i szatni - wartość robót: 86 862,73 zł w tym 35 843,99 zł z GFOŚ i GW.

- **Termomodernizacja Szkoły Podstawowej Nr 4** – w ramach której wykonano remont elewacji budynku, wymianę stolarki zewnętrznej okiennej (346 m²) i drzwiowej (34,4 m²), docieplono strop nad ostatnią kondygnacją (530,01 m²), wykonano izolację przeciwwilgociową ścian fundamentowych i piwnicznych. Wartość robót wyniosła 1 291 592 zł. Zadanie finansowane z budżetu miasta.

- W ramach zadania **Rozwój infrastruktury okołookademieskiej poprzez rozbudowę hali widowiskowo-sportowej przy ul. Łąkowej** - wykonano m.in. termomodernizację obiektu – docieplenie stropodachu i ścian oraz zamontowano stolarkę okienną i drzwiową. Zadanie obejmowało również roboty rozbiórkowe, stan surowy części rozbudowywanych, obudowy ogniochronne elementów stalowych, wymianę pokrycia dachów, instalacje elektryczne, kanalizacyjne i wodne w części budynku., wykonano instalacje wentylacji, c.-o., elektryczne i sanitarne. Wykonano I etap zagospodarowania terenu wokół hali – kanalizacje deszczowe i część nawierzchni dróg dojazdowych i parkingów, oraz oświetlenie terenu. W 2008r. wydatkowano 1 030 456,80 zł z budżetu miasta, w 2009 r. - 8 972 508,15 zł w tym 6 056 268,06 zł z budżetu miasta, 1 420 606,09 zł z RPO WŚL oraz 1 495 634 zł z WFOŚ i GW.

W 2009 rozpoczęto również realizację:

- **Termomodernizacji budynku OSP Sudół** - wykonano docieplenie ścian (469,41 m²) i remont dachu obiektu – koszt zadania 105 798,75 zł – zadanie zakończone w 2010r.

- **Termomodernizacji Przedszkola nr 14 na ul. Słonecznej** – w zakres zadania wchodzi m.in. modernizacja wymiennikowni, docieplenie ścian i dachów, wymiana stolarki otworowej, modernizacja instalacji elektrycznej, wod.-kan., wentylacji oraz zagospodarowanie terenu. Całkowita wartość robót wynosi 1 128 189 zł. Zadanie to współfinansowane jest z WFOŚ i GW (63 016 zł dotacji i 177 296 zł pożyczki). Zadanie zostanie zakończone w 2011r.

Ze środków GFOŚ i GW dofinansowywane były również inwestycje realizowane przez inne podmioty, między innymi:

w 2008 roku

- modernizacja kotłowni w Zborze Betezda Kościoła Zielonoświątkowego (całkowity koszt zadania 18 568,32 zł w tym z GFOŚ i GW – 9 000 zł),

w 2009 roku

- modernizacja źródła ciepła w Parafii Najświętszego Serca Jezusa w Raciborzu (całkowity koszt zadania 81 646,54 zł w tym z GFOŚ i GW – 40 149,50 zł).

Od 2009r. Gmina dotuje również montaż w budynkach jednorodzinnych kolektorów słonecznych na potrzeby ciepłej wody użytkowej.

W 2009r. ze środków GFOŚ i GW dofinansowano 69 instalacji z kolektorami słonecznymi o łącznej powierzchni czynnej 369 m². W realizację tego zadania zaangażowano 365 628 zł.

Na rozbudowę i bieżącą modernizację dróg w latach 2008 wydatkowano 14 393 tys. zł, a w 2009r. - 14 828 tys. zł. W okresie tym przeprowadzono remonty nawierzchni ponad 26 km dróg gminnych. Ponadto w 2008 r. zrealizowano inwestycję polegającą na wykonaniu, w obrębie skrzyżowania ulic Kozielskiej, Głubczyckiej, Londzina, Mariańskiej i Mikołaja, ronda okularowego. Zadanie to zostało dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Śląskiego kwotą 3.073.822,85 zł, wartość całkowita zadania wyniosła 5.601.536,45 zł.

W 2009 roku wykonano remont ulicy 1 Maja na długości 1236,89 mb. W ramach zadania wykonano wyregulowanie i ujednoczenie istniejących geometrii jezdni, poprawę warunków odwodnienia, zmianę organizacji ruchu, wymianę i uzupełnienia pionowego oznakowania, odnowienie oznakowania poziomego. Koszt realizacji 5.997.000 zł. Zadanie to zostało dofinansowanie ze środków Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011 kwotą 2.995.500 zł.

W latach 2008 – 2009 Przedsiębiorstwo Ulic i Mostów S.A w Gliwicach przeprowadziło remonty dwóch mostów nad kanałem Ulga w ciągu drogi wojewódzkiej 919 oraz w ciągu drogi powiatowej 935.

W 2009 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oddział w Katowicach zmodernizowała ulicę Kwiatową wraz z wylotem na Opole oraz ulicę Starowiejską, Jana Pawła II, Głubczycką wraz z chodnikami.

W latach 2008-2009 sukcesywnie wyznaczane i budowane były ścieżki rowerowe. Część z nich realizowana była w ramach remontów dróg.

W 2008 roku na terenie miasta Racibórz powstały ścieżki rowerowe:

- na wale przeciwpowodziowym na odcinku od ulicy Brzozowej do Ośrodka Wypoczynkowego Ostróg przy ulicy Rudzkiej o długości 2.910,19 mb i szerokości 2 m, koszt realizacji wyniósł 853 391,18 zł,
- na ulicy Sudeckiej o długości 1070 m,
- na ulicy Odrzańskiej o długości 120 m.

W 2009 roku:

- na ulicy 1 Maja o długości 3879 m,
- na ulicy Opawskiej od ulicy Jana Pawła II do ulicy Ocickiej o długości 895 m,
- wzduż ulicy Karola Miarki.

Prowadzone są także działania w kierunku promocji transportu zbiorowego, rowerowego i pieszego. Corocznie we wrześniu Miasto Racibórz czynnie włącza się w Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu oraz „Dzień bez samochodu”. Z tej okazji organizowane są konkursy, pokazy i prelekcje. W czasie obchodów w/w akcji Prezydent Raciborza zwraca się do mieszkańców, pracowników firm i instytucji oraz uczniów o zaniechanie w tym dniu używania samochodów i wykorzystania środków komunikacji miejskiej i rowerów.

W ciągu całego tygodnia w latach 2008-2009 odbywały się pogadanki i prelekcje, konkursy, akcja oddawania krwi, egzaminy na kartę rowerową, pokazy i występy artystyczne o tematyce edukacji ekologicznej w zakresie komunikacji.

W 2009 roku podczas Tygodnia Zrównoważonego Transportu 14 szkół podstawowych wyposażonych zostało w stojaki na rowery. Dzięki czemu uczniowie dojeżdżający na rowerach na zajęcia szkolne mają możliwość „zaparkować” swoje rowery przed szkołą. Łącznie zakupiono 26 siedmiostanowiskowych stojaków na rowery.

Gmina Rudnik

W latach 2008 -2009 zmodernizowano następujące drogi:

- droga krajowa DK 45 na odcinku od granicy miasta Racibórz do granicy województwa opolskiego realizowane przez GDDKiA,
- modernizacja dróg gminnych w Rudniku, Łubowicach, Lasakach, Brzeźnicy, Ligocie Ks., Grzegorzowicach, Ponięcicach, Sławienku, Szonowicach,
- modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych na odcinku Ponięcice – Błażejowice i Ponięcice – Sławików,
- oznakowanie dwóch ścieżek rowerowych.

Powiat Raciborski

W latach 2008-2009 środki PFOŚiGW wydatkowane były również na szeroko rozumianą ochronę powietrza. W 2008 roku na ten cel wydatkowano 349.116,63 zł, w tym: termoizolacja wraz z wymianą stolarki okiennej w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 przy ul. Kardynała Wyszyńskiego 3 w Raciborzu – 45.210,66 zł; modernizacja źródła ciepła i instalacji wewnętrznej centralnego ogrzewania wraz z termoizolacją budynków w Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu przy ul. Gimnazjalnej 3 – 160.000,00 zł; wykonanie i montaż świetlika dachowego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego przy ul. Kozielskiej 19 w Raciborzu – 49.117,20 zł; termomodernizacja budynków Centrum Kształcenia Ustawicznego i Centrum Kształcenia Praktycznego, znajdujących się w Raciborzu przy ul. Zamkowej 1” – 94.788,77 zł. Natomiast w roku 2009 współfinansowano termomodernizację budynków Centrum Kształcenia Ustawicznego i Centrum Kształcenia Praktycznego, znajdujących się w Raciborzu przy ul. Zamkowej 1” – 330.000,00 zł oraz termomodernizację budynku sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno – Gimnazjalnym w Nędzy (dla Gminy Nędza) – 140.538,00 zł, a także przyłączy do sieci ciepłowniczej węzła cieplnego Racibórz Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu – 6.000,00 zł.

Ponadto ze środków własnych oraz środków WFOŚiGW w Katowicach rozpoczęto w latach 2008-2009 termomodernizację budynków Zespołu Szkół Specjalnych przy ul. Królewskiej w Raciborzu. W roku 2008 wydatkowano na to zadanie 10 370 zł, natomiast w 2009 roku 130 000 zł, w roku 2010 - 977 166 zł.

Przedsiębiorstwo Komunalne

W latach 2008-2009 zmodernizowało tabor komunikacji samochodowej poprzez wymiany silników i pomp wtryskowych, co przyniosło efekty zmniejszonej emisji spalin do atmosfery o:

- tlenki węgla – 0,06 Mg
- węglowodory - 0,014 Mg
- tlenki azotu - 0,10 Mg
- cząsteczki stałe – 0,004 Mg

Emisja tych zanieczyszczeń uległa redukcji średnio o 12 %.

Od 2010r. PK rozpoczęło wymianę autobusów na nowe spełniające normy emisji spalin Euro 5 oraz likwidację pojazdów z silnikami o normie Euro 0. Poza modernizacją i wymianą taboru przedsiębiorstwo prowadzi systematyczne szkolenia kierowców z zakresu oszczędnej techniki jazdy. Umożliwia to spełnienie zakładanych norm zużycia paliwa oraz zmniejszone zużycie do 10% poniżej norm fabrycznych.

RAFAKO S.A.

Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Koszty w PLN				Źródła finansowania
		2008	2009	2010	2011	
Termomodernizacja hal produkcyjnych	RAFAKO S.A.	95 000	562 783	-	-	Środki własne
Modernizacja kotłowni zakładowej – etap III. Modernizacja odzūżłania w kotłowni. Zmniejszenie emisji niezorganizowanej	RAFAKO S.A.	48 893	-	-	-	Środki własne
Modernizacja kolektorów co w Hali III. Zmniejszenie strat ciepła na przesyle	RAFAKO S.A.	95 000	-	-	-	Środki własne
Modernizacja systemu grzewczego Hali II. Zwiększenie sprawności układu grzewczego. Zmniejszenie emisji zorganizowanej do powietrza.	RAFAKO S.A.	76 141	-	-	-	Środki własne
Wymiana bram B32, B33 i B34 oraz 2 w stolarni	RAFAKO S.A.	68 318	-	-	-	Środki własne
Wymiana bram B42, w magazynie wysokiego składowania oraz w tlenowni.	RAFAKO S.A.	-	40 000	-	-	Środki własne

3.2.4. Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej, doskonalenie systemu obszarów chronionych, stała dbałość i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

W dokumencie "Programu .." podano cele krótkoterminowe obejmujące: zachowanie bioróżnorodności, rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek przyrodniczych, bieżącą inwentaryzację waloryzacji przyrodniczej w gminach, które jej nie posiadają, wpisanie do rejestru pomników przyrody nowych okazów drzew w gminach powiatu, pielęgnacja i konserwacja istniejących obiektów i form ochrony przyrody w powiecie, realizacja działań określonych w „Programie ochrony przyrody” Nadleśnictwa Rudy Raciborskie, bieżącą ochronę i urządzenie Arboretum Bramy Morawskiej, bieżącą konserwację zieleni w miastach i gminach powiatu, tworzenie nowych terenów zieleni w gminach, włączenie do sieci NATURA 2000 wytypowanych OSO i SOO na terenie powiatu, uzgodnienia planistyczne PK „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, wyznaczanie granic polno-leśnych na terenach przeznaczonych do zalesień, wprowadzanie ewentualnych zmian do opracowanych aktualnych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa (np. zmiana właściciela), realizację bieżących zabiegów pielęgnacyjnych zgodnie z potrzebami hodowlanymi). Realizacja ww. celów przedstawia się następująco:

Gmina Krzyżanowice

Bieżąca ochrona obszarów NATURA 2000 „Meandry Odry”. W latach 2008-2009 systematycznie wykaszano oraz opryskiwano środkiem herbicydowym rdestowca - roślinę inwazyjną na Meandrach Odry. Działania te miały na celu umożliwienie naturalnej sukcesji roślinom żyjącym w dawnym korycie Odry. Koszt działania w 2009 r.: 71056,29 zł

Monitorowanie sytuacji związanej z ochroną Lasu Tworkowskiego (teren ten ma zostać włączony do NATURA 2000), w związku z planowaną budową Zbiornika Racibórz

Na bieżąco prowadzi się pielęgnację istniejącego drzewostanu, roczne koszty wynoszą około 50 tys. zł. Ze względu na zabytkowy charakter wielu drzew, prace te wykonuje firma z odpowiednimi uprawnieniami

Gmina Nędza

W opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego ujmowano tereny, które podlegają ochronie ze względu na walory krajobrazowe, historyczne itp. Systematycznie dbano o tereny zielone i zachowanie krajobrazu. W roku 2008 na realizację działań z zakresu ochrony przyrody wydatkowano 12 tys. zł

Gmina Pietrowice Wielkie

Trwa kontynuacja nasadzeń drzew i krzewów różnych gatunków na terenie arboretum znajdującego się w pobliżu Kościoła św. Krzyża oraz na terenie całej Gminy. W latach 2008 i 2009 utworzone zostały nowe tereny zieleni w ramach tworzenia zielonych centrów sołectw Gródczanki, Kornice, Krowiarki.

Gmina Racibórz

Najcenniejsze egzemplarze drzew i pnaczy w 2008r. uznano za pomniki przyrody sporządzając stosowną dokumentację i wprowadzając cel ochrony.

Uchwałą Rady Miasta Racibórz nr XXVI/379/2008 z dnia 26 listopada 2008r. pomnikami przyrody ustanowiono:

- 1) drzewo gatunku dąb biały *Quercus alba* o obwodzie pnia 336 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 110 lat, rosnące na terenie działki nr 4355/8 przy ul. Londzina w Raciborzu;
- 2) drzewo gatunku dąb błotny *Quercus palustris* o obwodzie pnia 310 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 110 lat, rosnące w Parku Zamkowym w Raciborzu,;

- 3) drzewo gatunku cypryśnik błotny */Taxodium distichum/* o obwodzie pnia 220 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 80 - 90 lat, rosnące w Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 4) drzewo gatunku cypryśnik błotny */Taxodium distichum/* o obwodzie pnia 251 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 80 - 90 lat, rosnące na terenie działki nr 4315/8 przy ul. Reymonta w Raciborzu;
- 5) pnącze gatunku bluszcz pospolity */Hedera helix/* o obwodzie 52 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 70 lat, rosnące w Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 6) drzewo gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodzie pnia 730 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 240 lat, rosnące w Parku im. Kpt. Franciszka Stala w Raciborzu;
- 7) drzewo gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodzie pnia 574 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 200 lat, rosnące w Parku im. Kpt. Franciszka Stala w Raciborzu;
- 8) drzewo gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodzie pnia 420 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 120 lat, rosnące w Parku im. Kpt. Franciszka Stala w Raciborzu;
- 9) drzewo gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodzie pnia 437 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 120 lat, rosnące w Parku im. Kpt. Franciszka Stala w Raciborzu;
- 10) szpaler siedmiu drzew gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodach pni 318 cm, 293 cm, 241 cm, 256 cm, 271 cm, 281 cm i 331 cm, których szacunkowy wiek wynosi ok. 80 – 90 lat, rosnących na terenie działki nr 3075/47 przy ul. Wojska Polskiego w Raciborzu;
- 11) drzewo gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodzie pnia 530 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 180 lat rosnące na terenie działki nr 4315/8 przy ul. Reymonta w Raciborzu;
- 12) drzewo gatunku grab pospolity */Carpinus betulus/* o obwodzie pnia 296 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 110 lat, rosnące w Parku im. Miasta Roth w Raciborzu;
- 13) drzewo gatunku jesion wyniosły */Fraxinus excelsior/* o obwodzie pnia 396 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 190 lat, rosnące w Parku im. Miasta Roth w Raciborzu,;
- 14) grupa ośmiu drzew gatunku platan klonolistny */Platanus x acerifolia/* o obwodach pni 425 cm, 389 cm, 421 cm, 450 cm, 410 cm, 485 cm, 385 cm i 385 cm, których szacunkowy wiek wynosi ok. 190 – 200 lat, rosnących na terenie działki nr 2917/180 przy ul. Bema w Raciborzu;
- 15) grupa dwóch drzew gatunku cis pospolity */Taxus bacatta/* o czterech pniach o obwodach 87 cm, 93 cm, 79 cm i 72 cm, oraz o siedmiu pniach o obwodach 74 cm, 50 cm, 57 cm, 29 cm, 46 cm, 52 cm i 60 cm, których szacunkowy wiek wynosi ok. 250 lat, rosnące przy ul. Sudeckiej w Raciborzu;
- 16) drzewo gatunku jesion wyniosły */Fraxinus excelsior/* o obwodzie pnia 367 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 190 lat, rosnące w przy cmentarzu żołnierzy Armii Radzieckiej w Raciborzu;
- 17) drzewo gatunku jesion wyniosły */Fraxinus excelsior/* o obwodzie pnia 357 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 180 lat, rosnące na terenie działki nr 4489/8 przy ul. Londzina w Raciborzu;
- 18) drzewo gatunku jesion wyniosły */Fraxinus excelsior/* o obwodzie pnia 367 cm, którego szacunkowy wiek wynosi ok. 190 lat, rosnące na terenie działki nr 1767 przy ul. Babickiej w Raciborzu.

Celem ochrony jest zachowanie tych drzew i pnączy, ze względów przyrodniczych, naukowych, estetycznych oraz krajobrazowych. W stosunku do pomników przyrody, zakazane jest niszczenie, uszkodzenie i ich przekształcanie, uszkodzenie i zanieczyszczenie gleby, umieszczanie tablic reklamowych oraz wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

W 2009r. pomniki zostały oznakowane, a w ich bezpośrednim sąsiedztwie zamieszczono stosowne opisy.

Od 2003r. na terenie miasta prowadzona jest akcja ochrony cennych kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem. Akcja polega na zakładaniu pułapek feromonowych i lepowych oraz grabieniu liści i ich utylizacji w sposób gwarantujący ograniczenie populacji szkodnika. W latach 2008-2009 ochroną objętych było 13 kasztanowców.

Na bieżące utrzymanie parków, zieleńców, skwerów i zieleni przydrożnej wydatkowane były w 2008r. 1 110 tys. zł, w 2009r. – 1 145 tys. zł. W ramach tych środków przy współudziale środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej sukcesywnie prowadzone były również prace rewitalizacyjne terenów zielonych. W latach 2008 - 2009 zrealizowano m.in. przebudowę, remont małej architektury oraz zmiany w zieleni na terenie zieleńca przy ul. Drzymały, zieleńca w obrębie Placu Wolności oraz w Parku im. Franciszka Stala. Ze środków GFOŚ i GW finansowane były również zabiegi pielęgnacyjne mające na celu ochronę cennych drzew. Ze środków GFOŚ i GW na prace z zakresu ochrony zieleni wydatkowano w 2008r. – 270 576 zł, a w 2009r. – 203 723 zł. W latach 2008-2009 zrewitalizowano również Park im. Miasta Roth. Koszt tego zadania wyniósł w 2008r. - 177 764 zł w 2009r. - 312 076 zł.

Na bieżącą ochronę i utrzymanie Arboretum Bramy Morawskiej wydatkowano z budżetu miasta w 2008r. – 220 090 zł, w 2009r. – 239 136 zł. Sukcesywnie powstają tam nowe kolekcje roślin. W 2009r. przy współudziale środków WFOŚ i GW przeprowadzono rewitalizację Studni Książęcej i studni na cieku Paprociowym (wartość robót: 69 264,68 zł).

Powiat Raciborski

W zakresie utrzymania terenów zieleni z PFOŚiGW w 2008 roku wydano 4.200,00 zł na dofinansowanie do zadania „Wykonanie nasadzeń wzdłuż wyremontowanej drogi gminnej w Krzanowicach w kierunku granicy z Republiką Czeską (Gmina Krzanowice).

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie

Wprowadzanie do upraw drzew biocenotycznych i owocowych (średniorocznie kilkanaście tysięcy sztuk). Nadleśnictwo utrzymuje i konserwuje około 3 tys. budek lęgowych dla ptaków. Każdego roku wprowadza się od 200 do 300 nowych budek lęgowych. Pozostawianie w drzewostanach tzw. drzew ekologicznych (dziuplaki, posusz jałowy, złomy i wywroty, aleje drzew) w ilości określonej Instrukcją Ochrony Lasu. Pozostawianie do następnej kolei ręb fragmentów starodrzewia wraz z podszytem i runem. Utylizacja pozostałości pozrębowych przez zrębkowanie i pozostawienie biomasy na powierzchniach. Monitoring i ochrona obiektów objętych szczególnymi formami ochrony przyrody. Prowadzenie całości gospodarki leśnej pod względem ochrony ekosystemów. Ochrona przeciwpożarowa lasu (w tym lasów innych własności) przez monitoring. Na terenie nadleśnictwa znajdują się dwa rezerваты przyrody, w tym jeden na terenie Powiatu Raciborskiego, na których prowadzi się działania ochronne zgodnie z Zarządzeniami Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska.

3.2.5. Rozpoznanie i zmniejszenie uciążliwości hałasu na terenie powiatu

W dokumencie "Programu .." podano także cele w zakresie rozpoznania i zmniejszenia uciążliwości hałasu na terenie powiatu t.j.: wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed hałasem, budowa, rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego wszystkich gmin powiatu. Ocenę realizacji ww. celów przedstawiono poniżej.

Gmina Krzyżanowice

Przeprowadzenie modernizacji dróg zlokalizowanych na terenie Gminy.

Gmina Nędza

Systematyczna poprawa jakości dróg oraz dokładna analiza planowanych inwestycji (na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach)

Gmina Pietrowice Wielkie

W 2009r. został uchwalony plan zagospodarowania przestrzennego uwzględniający zapisy mające na celu utworzenie stref przemysłowych w miejscach, w których zagrożenie hałasem będzie ograniczone do minimum.

Gmina Racibórz

W latach 2008 – 2009 uchwalono pięć zmian obowiązujących planów miejscowych miasta Raciborza w planach tych wprowadzano zapisy poświęcone ochronie przed hałasem:

- I. Uchwała Nr XVIII/252/2008 Rady Miasta Racibórz z dnia 27 lutego 2008 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu przy ulicy Cecylii w jednostce strukturalnej „Ostróg” w Raciborzu. „W zakresie ochrony przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym zakazuje się lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń przekraczających wymogi w zakresie dopuszczalnych wartości poziomu dźwięku, w szczególności w stosunku do istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej(...)”.
- II. Uchwała Nr XXIII/329/2008 Rady Miasta Racibórz z dnia 27 sierpnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów w jednostkach strukturalnych Płonia, Śródmieście i Ostróg w Raciborzu. Wskazuje się tereny o zróżnicowanym dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku, określonym przepisami o ochronie środowiska:
 - a) tereny oznaczone symbolami H81 MW i H8 MWU zalicza się do terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego,
 - b) teren oznaczony symbolem J1 UP zalicza się do terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, (...)
- III. Uchwała Nr XXIV/331/2008 Rady Miasta Racibórz z dnia 17 września 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu zlokalizowanego przy Placu Długosza w jednostce strukturalnej Śródmieście w Raciborzu. Obowiązuje wymóg zapewnienia dostatecznej ochrony przed hałasem dla terenów chronionych akustycznie. (...)
- IV. Uchwała Nr XXIV/332/2008 Rady Miasta Racibórz z dnia 17 września 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu zlokalizowanego u zbiegu ulic Bema-Staszica-Opawskiej w jednostce strukturalnej Śródmieście w Raciborzu - brak ustaleń

V. Uchwała Nr XXXV/532/2009 Rady Miasta Racibórz z dnia 30 września 2009 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu zlokalizowanego w jednostce strukturalnej Studzienna i Sudół w Raciborzu - brak ustaleń

Na terenie gminy Racibórz przeprowadzono ponadto szereg inwestycji związanych z remontami dróg, które również przyczyniły się do zmniejszenia uciążliwości hałasowej.

Powiat Raciborski

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wykonał w 2009 roku pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu (w mieście Raciborzu). Pomiary hałasu prowadzono w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007 - 2009” i były wykonane w tygodniowych czasookresach wiosną i jesienią 2009 roku w 4 rejonach ulic Raciborza: RB1 – rejon ul. Opawskiej (DW 916) (od ul. Ocickiej do ul. Bogumińskiej, 900 m), RB2 – rejon ul. Kozielskiej (DK 45) (od ul. Głębczyckiej do granic miasta, 3150 m), RB3 – rejon ul. Bogumińskiej (DK 45) (od ul. Opawskiej do ul. Korczaka, 2950 m), RB4 – rejon ul. Gliwickiej (DW 919) (od ul. Arki Bożka do ul. Odrodzenia, 680 m). Z analizy wykonanych pomiarów wynika, że we wszystkich kontrolowanych punktach występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu. Największe przekroczenia wystąpiły w punkcie pomiarowym RB2 – rejon ul. Kozielskiej (DK 45 - od ul. Głębczyckiej do granic miasta). Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej dla pory dnia sięgają do 16,7 dB, a dla pory nocy przekroczenia wynoszą do 16,3 dB. Reasumując należy podkreślić, iż przeprowadzone pomiary hałasu potwierdziły wcześniejsze informacje dotyczące przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Raciborza, lepsza sytuacja natomiast występuje w miejscowościach wiejskich powiatu.

3.2.6. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Analizę realizacji ww. celu poddano w zakresie edukacji ekologicznej jednostek podległych (mieszkańców), organizacji szkoleń dla zainteresowanych grup zawodowych (np. rolników), umożliwienie udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych, prowadzenie zajęć dydaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu edukacji leśnej z wykorzystaniem istniejących ścieżek przyrodniczych w Arboretum Bramy Morawskiej, wprowadzanie do programów szkolnych zagadnień związanych z edukacją ekologiczną ze szczególnym uwzględnieniem problemów występujących na terenie powiatu raciborskiego (gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, niska emisja, organizacja konkursów ekologicznych, happeningów, festynów, biegów na orientację i innych form edukacji ekologicznej, bieżące informowanie na stronach www starostwa i gmin o stanie środowiska w powiecie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony, szkolenia rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, zwiększenie oferty wydawniczej dotyczącej zasobów przyrodniczych powiatu, rozwój systemu ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych o wysokich walorach przyrodniczych, dofinansowanie akcji ekologicznych np. Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata w gminach powiatu).

Gmina Krzanowice

W szkołach na terenie Gminy Krzanowice zorganizowano akcję „Sprzątanie Świata”. W zakresie edukacji leśnej młodzież szkolna uczestniczy w wycieczkach do Arboretum Bramy Morawskiej.

Gmina Krzyżanowice

Świadomość ekologiczna mieszkańców podnoszona jest poprzez drukowanie artykułów w Gminnych Wieściach, propagowanie ulotek, m.in. „Kochasz dzieci, nie pal śmieci” (w 2009 r., koszt 1.000 zł z GFOŚiGW), dotyczących utylizacji azbestu.

Konkursy ekologiczne dla szkół, przedszkoli, organizacja imprez związanych z ekologią, m.in. akcja „Sprzątanie Świata”, Letni Festyn w Krzyżanowicach z konkursem ekologicznym „Ekologia w mojej Gminie”, Zielony Tydzień w Szkole w Krzyżanowicach, uczestnictwo ZSO w Tworkowie w programie Ekozespołów – Reporterzy Ekozespołów, Wycieczka ekologiczna do Rud dzieci ze Szkoły Podst. w Zabełkowie, fundowanie nagród w konkursach i inne. Koszt w 2008 r.: 2530 zł ze środków WFOŚiGW. W 2009 r. koszt wyniósł około 1100 zł.

Gmina Kuźnia Raciborska

W latach 2008-2009 na realizację konkursu ekologicznego dzieci i młodzieży szkolnej wydatkowano 3200,00 zł.

Gmina Nędza

Edukacja ekologiczna promowana była w szkołach na terenie Gminy Nędza. Ponadto wspierano wszelkiego rodzaju akcje ekologiczne (Sprzątanie Świata, konkursy ekologiczne, pomoc w organizowaniu szkoleń) – 2.000 zł

Gmina Pietrowice Wielkie

Raz w roku organizowana jest eko- wystawa na której mieszkańcy gminy i przyjezdni goście mogą zapoznać się z najnowszymi technologiami w zakresie ekologicznego ogrzewania i ekologicznego budownictwa. Ponadto w szkołach organizowane są zajęcia o tematyce ekologicznej, w lokalnej prasie umieszczane są artykuły związane tematycznie z szeroko rozumianą ochroną środowiska.

Gmina Racibórz

Miasto Racibórz od lat prowadzi szeroki program edukacji adresowany do wszystkich grup wiekowych. Składa się na niego wiele działań, większość z nich ma charakter cykliczny (coroczny):

- Realizacja programu autorskiego edukacji ekologicznej dla gimnazjum – od roku szkolnego 2001/2002 wdrożono do realizacji we wszystkich gimnazjach autorski program nauczania „Edukacja Ekologiczna w Gimnazjum” obejmujący uczniów ostatnich klas gimnazjum. Finansowany z budżetu miasta program łączy kilka ścieżek edukacyjnych, a także wiedzę z różnych przedmiotów (np. biologii, geografii, chemii, historii, wiedzy o społeczeństwie). Program jest otwarty i można go dowolnie modyfikować i dostosowywać do potrzeb, oraz możliwości uczniów i szkoły. Zakłada on „zdrowe wychowanie ekologiczne” w teorii i praktyce.
- Konkursy ekologiczne:

„Człowieku chomikuj baterie”, organizowany od 1995r. początkowo dla szkół podstawowych i gimnazjalnych obecnie również dla przedszkoli, w ramach którego wyselekcjonowano od początku istnienia konkursu ponad 35 Mg tego odpadu. Wyniki konkursu „Człowieku chomikuj baterie” w latach 2008-2009 przedstawia poniższa tabela:

Rok	Masa zebranych baterii [kg]	Liczba uczniów raciborskich szkół biorących udział w konkursie	Wskaźnik określający masę baterii przypadającą na jednego ucznia
2008	3 473,5	4 167,5	0,83
2009	3 702,5	4 412,0	0,84

„Zbieramy butelki PET” - organizowany od 1996r. dla szkół podstawowych i gimnazjalnych, w ramach którego zebrano już 415 690,4 kg tj. 18 395,17 m³ plastiku. Wyniki konkursu „Zbieramy butelki PET” w latach 2008-2009 przedstawiają się następująco:

Rok	Ilość zebranych butelek PET [m ³]	Liczba uczniów raciborskich szkół biorących udział w konkursie	Wskaźnik określający liczbę kilogramów przypadającą na jednego ucznia
2008	1 898,28	3 974	8,60
2009	1 966,17	3 212	11,02

„Zbieramy nakrętki plastikowe” – organizowany od roku szkolnego 2005/2006 dla przedszkoli. W ramach konkursu zebrano łącznie 21 062,7 kg nakrętek. Wyniki konkursu „Zbieramy nakrętki plastikowe” w latach 2008-2009 przedstawiono w kolejnej tabeli:

Rok szkolny	Ilość zebranych nakrętek w kg	Ilość wychowanków biorących udział w konkursie	Wskaźnik określający liczbę kilogramów przypadającą na jednego wychowanka
2007/2008	5426,5	1274	4,26
2008/2009	7159,0	1421	5,04

Corocznie realizowany jest również Raciborski Festiwal Ekologiczny Piosenki i Wiersza dla Dzieci i Młodzieży Szkolnej - organizowany od 2001 r. wspólnie przez: Urząd Miasta Racibórz, Starostwo Powiatowe w Raciborzu i Młodzieżowy Dom Kultury w Raciborzu. Początkowo jako regionalny, a od 2002r. ogólnopolski, uwieńczony rokrocznie tomikiem wierszy i płytą CD z piosenkami. Festiwal przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, specjalnych oraz wychowanków placówek wychowania pozaszkolnego z terenu całego kraju.

Gmina Rudnik

W gminie organizowane były konkursy ekologiczne w szkołach i przedszkolach. Organizowany jest bieg sprawnościowy na orientację im. Józefa Gawliny przez UKS Brzeźnica z dofinansowaniem przez MON. Dofinansowywano akcje ekologiczne takie jak Dzień Ziemi i Sprzątanie Świata. Przeprowadzono konkurs dotyczący bezpieczeństwa na wsi organizowany przez KRUS. Ośrodek Doradztwa Rolniczego organizował szkolenia dla rolników w zakresie zasad wzajemnej zgodności dostosowania do standardów unijnych z zakresu ochrony środowiska oraz drzwi otwarte w zakresie sposobu ochrony środowiska. Ponadto w latach 2008-2009 organizowane były szkolenia dla dzieci i młodzieży.

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie prowadzi szeroko pojętą edukację ekologiczną społeczeństwa. Średniorocznie odwiedzane jest przez około 3 tys. osób, głównie młodzież szkolną, ale również przedszkolaki jak i osoby dorosłe.

Powiat Raciborski

Zadania dotyczące podnoszenia świadomości ekologicznej współfinansowane były z PFOŚiGW. Na zadania te w 2008 roku wydatkowano 30.644,96 zł, w tym: dotacja do zadania „Ciepło przyjazne środowisku” (Gmina Pietrowice Wielkie) – 4.309,53 zł; dotacja do zadania „Budowa platformy widokowej do obserwacji ptaków na terenie rezerwatu przyrody „Łęczok” (Nadleśnictwo Rudy Raciborskie) – 4.719,60 zł; dofinansowanie do zadania „Budowa ścieżki przyrodniczo – edukacyjnej „Las Widok” w miejscowości Racibórz – Brzezie” (Nadleśnictwo Rybnik) – 4.000,00 zł; dotacja do zadania „Dbaj o środowisko, sadź nowe drzewka!” (Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego) – 330,00 zł; zakup nagród na III Międzyprzedszkolny Konkurs Wiedzy Ekologicznej (Samorządowe Przedszkole w Rudniku) – 499,80 zł; dofinansowanie do „VII Raciborskiego Festiwalu Ekologicznego Piosenki i Wiersza” (Młodzieżowy Dom Kultury w Raciborzu) – 4.999,99 zł; dofinansowanie do zadania „EKO RADIO 2008” (Radio Vanessa) – 2.000,00 zł; edukacja własna (zakup książek, map, programów komputerowych, szkolenia, delegacje) – 9.786,04 zł. W roku 2009 r. na zadania związane z edukacją ekologiczną wydatkowano 30.249,51 zł, w tym: dotacja do zadania „Organizacja IX Targów Ekologicznego Ogrzewania - Ciepło przyjazne środowisku” (Gmina Pietrowice Wielkie) – 7.500,00 zł; dotacja do zadania „Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy Kornowac” (Gmina Kornowac) – 3.000,00 zł; zakup nagród na „III Powiatowy Konkurs Ekologiczny „DLA SIEBIE I DLA ZIEMI” (Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Raciborzu) – 999,99 zł; zakup nagród na „V Powiatowy Konkurs Matematyczno – Przyrodniczy EKOMAT” (Szkoła Podstawowa Nr 18 w Raciborzu) – 350,00 zł; dofinansowanie do „VIII Raciborskiego Festiwalu Ekologicznego Piosenki i Wiersza” (Młodzieżowy Dom Kultury w Raciborzu) – 9.999,53 zł; dofinansowanie do zadania „Obóz ekologiczny w Grecji (koszt transportu na trasie Racibórz-Opava i Opava-Racibórz)” (Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Raciborzu) – 600,00 zł; edukacja własna (zakup książek, map, programów komputerowych, szkolenia, delegacje) – 4.299,99 zł; dotacja do zadania „Promocja zachowań proekologicznych wraz z informacją o możliwości pozyskania dotacji w tygodniku i portalu Nasz Racibórz (naszraciborz.pl)” Fabryka Informacji s.c. – 1.500,00 zł; „Eko Radio 2009” dla Radio Vanessa Sp. z o.o. – 2.000,00 zł

3.2.7. Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych oraz zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych, a także rozpoznanie i wytypowanie obszarów potencjalnie zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych

W ramach tego celu określono następujące kierunki działań: wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego, organizowanie konkursów „Wiedzy Rolniczej”, koordynowanie działań i wspieranie wiedzy merytorycznej rolników powiatu, współpraca przy rozpoznawaniu i dokumentowaniu terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, na etapie tworzenia Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów wskazujących miejsca zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, wskazanie sposobów zagospodarowania terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych

Gmina Krzanowice

Rolnicy gminy Krzanowice uczestniczyli konkursach wiedzy rolniczej organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Raciborzu

Gmina Krzyżanowice

Sezonowo organizowane są szkolenia dla rolników

Gmina Nędza

Uczestnictwo oraz współorganizowanie szkoleń w zakresie doradztwa rolniczego.

Gmina Pietrowice Wielkie

Prowadzone są prace melioracyjne mających na celu udrażnianie rowów śródpolnych.

Gmina Racibórz

W latach 2008-2009 Miasto Racibórz za wyjątkiem zadań związanych z utrzymaniem urządzeń melioracji szczegółowej opisanych w pkt. 1 ankiety oraz bieżącego usuwania dzikich wysypisk (w 2008r. z miejsc nieprzeznaczonych do składowania, usunięto 27,73 Mg odpadów, wydatkowano na to środki w wysokości 11 708,89 zł, w 2009r. usunięto 13,49 Mg odpadów, wydatkowano - 5 196,36 zł) nie prowadziło zadań wpisujących się w realizację tego celu. Na terenach objętych miejscowymi planami nie występują tereny zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

Powiat Raciborski

Realizacja zamierzeń w zakresie wspierania i rozwoju rolnictwa realizowane było w latach 2008 - 2009 poprzez ścisłą współpracę z instytucjami związanymi z rolnictwem m. in. ODR, ŚIR czy KRUS. W poszczególnych gminach powiatu raciborskiego organizowane były Dożynki Powiatowe - tradycyjne święto plonów. Od 2007 r. z inicjatywy Starosty Raciborskiego oraz Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach utworzono „Powiatową Komisję ds. BHP w Rolnictwie w Raciborzu”, której celem jest wykonywanie funkcji aktywizujących działalność organów, instytucji, urzędów, zakładów oraz stowarzyszeń instytucjonalnie związanych ze środowiskiem wiejskim na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy w sektorze rolnictwa. W ramach działalności Komisji na terenie powiatu zorganizowano liczne szkolenia, prelekcje oraz konkursy wiedzy rolniczej przeznaczone głównie dla uczniów szkół gimnazjalnych i podstawowych, jak również rolników naszego powiatu.

Najważniejsze działania Komisji to: cykliczny konkurs pn.: „Powiatowy Mistrz Wiedzy Rolniczej”, którego celem jest upowszechnienie wiedzy rolniczej wśród rolników naszego powiatu z zakresu produkcji roślinnej i zwierzęcej, ekonomiki rolnictwa, ochrony środowiska oraz zasad bhp, cykliczny

konkurs dla uczniów wszystkich szkół gimnazjalnych Powiatu Raciborskiego pn.: „Bezpieczne Rolnictwo Powiatu Raciborskiego”, którego celem jest m. in. propagowanie zasad ochrony zdrowia i życia w procesie pracy rolniczej wśród młodzieży gimnazjów, cykliczny konkurs wiedzy pn.: „BHP – P. POŻ.” dla młodzieżowych drużyn pożarniczych Powiatu Raciborskiego, cykliczny konkurs plastyczny przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych z terenu Powiatu Raciborskiego pn.: „Bezpieczna wieś”, konkurs pn.: „Bezpieczna praca w rolnictwie” – dla uczniów z ZSZ w Raciborzu, konkurs pn.: „Gospodynie wiejskie strażniczkami bezpieczeństwa pracy na wsi”, konkurs pn.: „Sołtys liderem bezpiecznej pracy rolnictwie”, szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy pod kątem instrukcji udzielania I pomocy przedmedycznej dla szkół podstawowych Powiatu Raciborskiego.

Ponadto, oprócz działań Komisji organizowane były liczne, bezpłatne szkolenia przeznaczone dla rolników Powiatu Raciborskiego z zakresu szeroko rozumianego rolnictwa (np. z zakresu stosowania środków ochrony roślin, czy zasad wypełniania wniosków o dopłaty obszarowe), jak również wyjazdy na wystawy i targi rolnicze. Należy także wspomnieć o wykonanych w latach 2008-2009 na koszt powiatu badaniach gleb na terenie gmin: Racibórz i Krzanowice, jak również o zakupie elektronicznych odstraszaczy zwierzyny łownej, które zostały nieodpłatnie przekazane kołom łowieckim.

Przystąpiono także do realizacji projektu „Czas na wiedzę i edukację. Nowe kwalifikacje i umiejętności mieszkańców gmin powiatu raciborskiego” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013”, jak również wspierano finansowo cykliczny, powiatowy konkurs potraw regionalnych „Nasze kulinarne dziedzictwo” organizowany od 2008 r.

W 2009 r. zorganizowano wizytę na ziemi raciborskiej P. Kazimierza Plocke - Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach której odbyło się m. in. spotkanie dla 70 rolników i samorządowców. Wyróżniający się mieszkańcy Powiatu Raciborskiego zostali uhonorowani odznaką „Zasłużony dla Rolnictwa”.

3.2.8. Monitorig pól elektromagnetycznych w środowisku

W zakresie monitorowania pól elektromagnetycznych określono kierunki polegające na uwzględnianiu w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących pól elektromagnetycznych, wyznaczeniu stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Gmina Krzanowice

W planie zagospodarowania przestrzennego gminy Krzanowice są uwzględnione zapisy dotyczące pól elektromagnetycznych

Gmina Nędza

Zrealizowano w zakresie wymaganych przez planowanie przestrzenne.

Gmina Racibórz

Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w ramach badań monitoringowych przeprowadza Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. W 2008 roku WIOS rozpoczął 3 letni cykl pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w ramach którego w 2009 roku wykonano jeden pomiar na terenie Raciborza w Dzielnicy Centrum. Wyniki pomiarów nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm promieniowania. W zapisach planów zagospodarowania przestrzennego zmienianych w latach 2008-2009 nie uwzględniano zagadnień dotyczących pól elektromagnetycznych.

Powiat Raciborski

W zakresie emisji pól elektromagnetycznych Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wykonywała pomiary w ramach „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2007 - 2009”. W roku 2008 roku wykonano pomiary w 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych poza granicami Powiatu Raciborskiego (w Katowicach i w Rybniku). W roku 2009 badania monitoringowe w zakresie pola elektromagnetycznego na terenie Powiatu Raciborskiego wykonano na stacjach bazowych telefonii komórkowej zlokalizowanej w Rudach przy ul. Brzozowej i w Raciborzu na skrzyżowaniu ul. Opawskiej i Lwowskiej. W żadnym z badanych punktów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883). Ponadto w ramach działalności inspekcyjnej w 2008 roku WIOS Katowice przeprowadził 12 kontroli instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, wśród nich nie było instalacji zlokalizowanych na terenie Powiatu Raciborskiego.

3.2.9. Zmniejszanie zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych

W celu zmniejszenia zagrożenia dla mieszkańców i środowiska z powodu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych określono zadania polegające na współpracy w przygotowywaniu planów operacyjno ratowniczych dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii, informowaniu społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobu zachowań w przypadku wystąpienia awarii.

Gmina Krzyżanowice

Sposób reagowania na wystąpienie awarii są zawarte w planach zarządzania kryzysowego gminy.

Gmina Pietrowice Wielkie

Gmina posiada Plan reagowania kryzysowego w związku z istnieniem dwóch tras kołowych i jednej kolejowej po których przewożone są materiały niebezpieczne.

Gmina Racibórz

W latach 2008-2009 w Raciborzu funkcjonował system wczesnego ostrzegania zgodnie z zarządzeniem Nr 4/OC/2007 Prezydenta – Szefa Obrony Cywilnej Miasta Racibórz z dnia 16 maja 2007 r. Zarządzenie to zostało uchylone Zarządzeniem Nr 3/OC/2010 Prezydenta – Szefa Obrony Cywilnej Miasta Racibórz z dnia 21 kwietnia 2010 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania w Mieście Racibórz. W w/w zarządzeniu wymienione są podmioty realizujące zadania na rzecz bezpieczeństwa, ochrony ludności i środowiska, znajdują się tam także informacje na temat obiegu informacji o zagrożeniach, klasyfikacja zagrożeń oraz środki służące do ostrzegania i alarmowania ludności. W skład w/w systemu wchodzi zgodnie z zarządzeniem NR 2/10 Starosty Raciborskiego z 24 marca 2010 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania w powiecie raciborskim przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 200 osób (min. Henkel Polska, Rafako S.A., SGL Carbon S.A., ZPC Mieszko).

3.2.10. Promowanie i rozwój turystyki na terenie Powiatu Raciborskiego

Dla realizacji ww. celu uznano za stosowne eksponowanie cennych obszarów poprzez publikację ulotek i broszur oraz wprowadzanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Krzanowice

Publikowano broszury i ulotki dotyczące cennych obszarów. Wprowadzono zapisy w planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzanowice.

Gmina Krzyżanowice

Gmina ma opracowany Program Rozwoju Turystyki i Rekreacji do roku 2020 i zgodnie z nim realizowane są projekty. Urząd Gminy opracował i wydał mapę Gminy Krzyżanowice z naniesionymi trasami rowerowymi oraz kilka wydań folderów z opisem wszystkich atrakcji w Gminie. Wydano też publikacje okolicznościowe m.in. dot. Jarmarku na granicy, Międzynarodowego rajdu rowerowego. W ramach projektów unijnych wspólnie z miastem Bogumin wydano „Przewodnik dla Wodniaków” oraz album „Graniczne meandry Odry”. Sołectwo Tworków zostało zgłoszone do konkursu „Piękna wieś”. Kontynuowane są konkursy fotograficzne na najlepsze zdjęcia prezentujące Gminę - organizatorami są Urząd Gminy oraz szkoły. Wydano broszury informujące o możliwościach sezonowego samodzielnego podejmowania drobnej działalności w dziedzinie usług turystycznych (2009 r.), informacje o możliwościach wnioskowania o środki zewnętrzne w ramach programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, organizacja spotkań i szkoleń. Oznaczono dojazd do interesujących dla turystów miejsc, ustawienie drogowskazów, rozlokowanie tablic i ustawienie kierunkowskazów, np. na Urbanek. Na stronie internetowej Gminy funkcjonuje zakładka „Turystyka”, w której umieszczono m.in. takie podzakładki: kalendarz Imprez, Przyroda, Graniczne Meandry Odry, Ścieżka Przyrodnicza, Zabytki, Trasy rowerowe, Baza noclegowa. Corocznie organizowane plenerów malarskich i fotograficznych w ramach mikroprojektów. Corocznie organizowane są festyny przy ruinach zamku w Tworkowie, prace zabezpieczające ruiny zamku (I etap, koszt w 2008r - 16.580 zł, 2009r – prace konserwatorskie koszt 59.872 zł, w 45 % dofinansowany ze środków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków). Organizowane są coroczne Rajdy rowerowe. Organizacja „Jarmarku na granicy” dla hobbystów, kupców i kupujących - 2 razy do roku, na starym przejściu granicznym w Chałupkach. Organizacja spływów kajakowych wiosną i jesienią. W Zabelkowie funkcjonuje sekcja kajakowa. W sezonie zimowym otwarty jest wyciąg narciarski na Urbanek (montaż wyciągu w 2008 r., koszt 50.000 zł), cieszący się dużą popularnością.

Gmina Nędza

Gmina brała udział w akcjach i przedsięwzięciach mających na celu promowanie Gminy Nędza (np. tablice informacyjne).

Gmina Pietrowice Wielkie

Promocja turystyki realizowana jest w oparciu o promocję Gminy w ramach, której między innymi organizowane są: Eko-Wystawa, Wielkanocna procesja konna, Dożynki i inne imprezy okolicznościowe.

Gmina Rudnik

Wydano folder żółtego szlaku rowerowego biegnącego przez Sławików, Ponięcice, Szonowice, Modzurów promujący gminę.

Gmina Racibórz

Zestawienie publikacji ulotek i broszur eksponujących cenne obszary na terenie miasta Raciborza w latach 2008-2009.

2008		
L.p.	Nazwa broszury	Kwota (brutto)
1.	„Historia Raciborza i jego dzielnic”	9 990,00 zł
2.	Album „Leksykon zabytków architektury Górnego śląska”	105,00 zł
3.	Prezentacja multimedialna „Racibórz. Cztery pory roku”	1 500,00zł
4.	Folder „The best of Racibórz” – wersje językowe: polska, angielska, niemiecka, czeska, francuska.	22 000,00 zł
5.	Broszura „Rezerwat leśno - stawowy Łęczczok”	10 187,00 zł
6.	Książeczka „O dzielnym księciu Raciborze” w 4 wersjach językowych”	10 000,00 zł
2009		
7.	„Miasto o bogatych tradycjach historycznych”	3 196,40 zł
8.	Folder „The best of Racibórz” – wersje językowe: polska, angielska, niemiecka, czeska, francuska, rosyjska, węgierska	10 360,00 zł
9.	Publikacja „Groch i kapusta. Podróżuj po Polsce! Południowy zachód”	350,00 zł
10.	„Historia Raciborza i jego dzielnic”	4 500,00 zł
11.	„Pieszko i rowerem po ziemi raciborskiej i opawskiej” w wersjach językowych”	8 481,08 zł
12.	Przewodnik „Racibórz Miasto na czasie”	12 800,00 zł

3.2.11. Właściwa rekultywacja terenów wyeksploatowanych, bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż oraz ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych.

Realizację celu zaplanowano poprzez współdziałanie organów administracji publicznej w celu zapewnienia maksymalnego wykorzystania eksploatowanych wyrobisk, prowadzenie działań w zakresie ochrony kopalni, ochronę złóż udokumentowanych, ochronę obszarów perspektywicznych, kojarzenie eksploatacji z budową zbiorników, rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Gmina Krzyżanowice

Rekultywacja terenów pożwirowych prowadzona jest na bieżąco przez firmy eksploatujące kruszywa. Posiadają one stosowne plany rekultywacji.

Gmina Nędza

Na terenie Gminy zakończyła się eksploatacja części złoża żwirowego – prowadzone były działania zmierzające do kontroli nad właściwym prowadzeniem rekultywacji tego terenu. Ponadto stosuje się odpowiednie zapisy w umowach i zezwoleniach mające na celu ochronę i prawidłową eksploatację obecnych złóż.

Nadleśnictwo Rudy Raciborskie

W 2009 roku wydano folder o nadleśnictwie.

3.3. Monitorowanie "Programu .." jako wymierna ocena stopnia realizacji celów krótkoterminowych

W "Programie ..." (rozdz.7.5. Zarządzanie programem) przedstawiono uczestników wdrażania programu, strukturę zarządzania programem, monitoring polityki środowiskowej, główne działania w ramach zarządzania środowiskiem. Wypełnienie wskazanych powyżej założeń pozwoli wyrazić w sposób wymierny efekt działań podejmowanych w zakresie ochrony środowiska, a więc pośrednio mogą one służyć ocenie realizacji celów Programu.

4. OCENA WYKONANIA ZADAŃ INWENSTYCYJNYCH W LATACH 2008-2009

Ocenę wykonania zadań inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2008-2009 przedstawiono w tabelach:

Realizacja planowanych zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej

Realizacja planowanych zadań z zakresu gospodarki odpadami

Realizacja planowanych zadań z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego

W poszczególnych tabelach podano przedsięwzięcia dot. lat 2008-2009, których realizację zaplanowano w "Programie .." (zachowano taką samą numerację jak w "Programie ..") wraz z poniesionymi kosztami oraz danymi nt. wykonania zadania.

Przedsięwzięcia, które zostały zrealizowane w latach 2008-2009, a nie były planowane w „Programie ..” wraz z ich kosztami uwzględniono pod opisem stopnia realizacji poszczególnych celów krótkoterminowych do 2011 roku.

4.1. Realizacja planowanych zadań z zakresu gospodarki wodno - ściekowej:

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	poniesione koszty PLN				Źródła finansowania
			2008	2009	2010	2011	
1.	Budowa ekologicznej tacy zbiorników surowców ciekłych- Ochrona gleby i wód gruntowych przed ich ewentualnym skażeniem na wypadek awarii zbiorników magazynowych	HENKEL POLSKA Sp. z o. o.	1 038 000	1 126 000	-	-	Środki własne Zadanie zakończone
2.	Przyłącz do sieci kanalizacyjnej	Hurtownia elektryczna ELBIS W Raciborzu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	-
3.	Płyta obornikowa- Krowiarki Zbiornik na gnojówkę-Krowiarki Budowa nowej obory-Krowiarki Kanalizacja deszczowa Płyta obornikowa –Jastrzębie Silos na kiszonkę	Stacja Hodowli Roślin „Modzurów” Grupa Szelejewo Sp. z o. o.	1 016 573,14 – łącznie płyta i zbiornik 64.801,64	- 605.000,00	-	-	Środki własne Inwestycja zakończona Środki własne Inwestycja zakończona Inwestycje nie zrealizowane
4.	Modernizacja obory	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Krzyżanowice	240 000	-	-	-	Środki własne Inwestycja zakończona
5.	Wymiana wodociągu w Bieńkowicach	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	193 341	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Wykonano odcinek od Z55a-W35, pozostałą realizację przeniesiono na lata dalsze
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Bieńkowicach	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	-	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Realizację przeniesiono na lata dalsze

7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Tworkowie	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	-	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Realizację przeniesiono na lata dalsze
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Chałupkach cz.I	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	179 418	-	-	Środki własne Refinansowanie z FS Wykonano odcinek sieci sanitarnej przy ul. Kamykowej w Chałupkach
9	Budowa kanalizacji sanitarnej w Chałupkach cz.II i w Rudyszwałdzie	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	-	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Realizację przeniesiono na lata dalsze
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Zabelkowie i w Rudyszwałdzie	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	481 863	-	-	Środki własne Refinansowanie z FS Wykonano odcinek sieci sanitarnej przy ul. Granicznej w Rudyszwałdzie
11.	Budowa kanalizacji w Kobyli	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	260 000	-	-	Środki własne Refinansowanie z FS Wykonano dokumentację projektową
12.	Wymiana wodociągu w Pogrzebieniu i Kornowacu	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	560 000	-	-	Środki własne Refinansowanie z FS Wykonano dokumentację projektową
13.	Budowa kanalizacji w Pogrzebieniu i Kornowacu	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	-	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Realizację przeniesiono na lata dalsze
14.	Budowa kanalizacji w Rzuchowie i Łańcach	Przedsiębiorstwo Wodociągowo Kanalizacyjne „Górna Odra” Sp. z o. o. w Roszkowie	-	-	-	-	Fundusz Spójności Kredyty i pożyczki Środki własne Realizację przeniesiono na lata dalsze

15.	Budowa oczyszczalni ścieków w Kuźni Raciborskiej – ciąg technologiczny z zapleczem socjalnym – etap I	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	2 899 164,93	4 369 214,99	541 562,78	-	Środki własne Środki Gminy Kuźnia Raciborska Dotacja unijna Pożyczka WFOŚiGW Zadanie zrealizowane
16.	Budowa oczyszczalni ścieków w Kuźni Raciborskiej – budynek laboratoryjno – administracyjny – etap II	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	-	-	1 731 200,00	-	Środki własne Środki Gminy Kuźnia Raciborska Dotacja unijna Pożyczka WFOŚiGW Zadania zrealizowane w 2010r.
17.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miasta Kuźnia Raciborska – część południowo - zachodnia	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	-	58 500	271 337,59	1 000 000,00	Środki własne Pożyczka i dotacja WFOŚiGW Zadanie w trakcie realizacji
18.	Budowa dodatkowego zbiornika na wodę	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	462 000,00	-	-	-	Środki własne Zadanie zrealizowane
19.	Budowa nowego ujęcia wody w Solarni z podłączeniem do istniejących zbiorników w Kuźni Raciborskiej	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	-	-	66 350,00	-	Środki własne Środki Gminy Kuźnia Raciborska Pożyczka WFOŚiGW Zadania w trakcie realizacji
20.	Rozbudowa zestawu hydroforowego w Kuźni Raciborskiej	Gminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Kuźni Raciborskiej	15 000,00	-	-	-	Środki własne Zadanie zrealizowano
21.	Prowadzenie bieżącej rejestracji i kontroli odprowadzania ścieków, w tym bieżąca identyfikacja właścicieli nielegalnych podłączeń do kanalizacji deszczowej, wydawanie i egzekwowanie odpowiednich decyzji administracyjnych	UG Nędza	bk	bk	bk	bk	Zadanie realizowane na bieżąco
22.	Wprowadzanie zapisów w planach zagosp. przestrz. chroniących obszary szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie wód przed zainwestowaniem i rygorystyczne przestrzeganie tych zapisów	UG Nędza	bk	bk	bk	bk	Zadanie realizowane na bieżąco

23.	Budowa kanalizacji gminnej – Etap I	UG Nędza	15 000	bd	-	-	Środki własne Zadanie w trakcie realizacji
24.	Budowa studni na terenie gminy Nędza	UG Nędza	-	-	-	-	Środki własne W 2007 r. poniesiono koszt 12 000 zł
25.	Inwentaryzacja wodociągu gminnego	UG Nędza	35 000	-	-	-	Środki własne W 2007 r. poniesiono koszt 20 000 zł
26.	Wykonanie odcinka sieci wodociągowej przy ul. Jesionowej	UG Nędza	13 000	-	-	-	Środki własne W 2007 r. poniesiono koszt 45 000 zł
27.	Modernizacja oczyszczalni ścieków kontrakt nr 2004/PL/16/C/PE/016-01	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Racibórz	1 100 000	961 469	18 200	-	Środki własne
			11 500 000	25 106 951 22 089 678	96 048 2 276 759	-	NFOŚiGW WFOŚiGW Zadanie zrealizowane
28.	Modernizacja WKF na oczyszczalni ścieków	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu	150 000	245 712	110 000	80 000	Środki własne
29.	Budowa odcinków kanalizacji sanitarnej ul. Sudecka	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu	60 000	34 499	3 900	-	Środki własne Zadanie zrealizowane
30.	Budowa odcinka kanalizacji sanitarnej ul. Lipowa - Bukowa	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu	10 000	35 000	48 000	40 000	Środki własne
31.	Budowa odcinka kanalizacji sanitarnej ul. Ocicka (od ul. Kamiennej do ul. Starowiejskiej)	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu	10 000	50 000	-	-	Środki własne Zadanie zrealizowane
32.	Zbiornik Krzanowice (wg stanu na dzień 17.11.2010 r.)	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	124257,00	928321,31	1 644088,81	b.d.	b.d.
33.	Zbiornik Kuźnia Raciborska (wg stanu na dzień 17.11.2010 r.)	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	233996,00	117120,00	196420,00	b.d.	b.d.
34.	Lewostronne obwałowanie rz. Odry zad. Rudnik III (wg stanu na dzień 17.11.2010 r.)	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach	156600,00	276876,36	306761,57	b.d.	b.d.

35.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Krzanowice	Gmina Krzanowice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Dokumentacja techniczna oraz pozwolenie na budowę dla miejscowości Bojanów i Krzanowice
36.	Zbiornik przeciwpowodziowy „Racibórz Dolny”	RZGW Gliwice	14 200 000	18 800 000			„Odra 2006”, Fundusz Spójności, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Rozwoju Rady Europy, Budżet Państwa

4.2. Realizacja planowanych zadań z zakresu gospodarki odpadami:

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Poniesione koszty w PLN	Opis podjętych działań
1.	Modernizacja linii sortowniczej szkła	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Raciborzu	2009 r. 65 636,00	Zadanie zrealizowane
2.	Rozbudowa kwatery składowiska odpadów w Raciborzu	Miejskie Składowiska Odpadów w Raciborzu Gmina Racibórz	b.d.	Zadanie zrealizowane
3.	Budowa kompostowni w Raciborzu	Gmina Racibórz	2007 rok - 23 851,00 zł. 2008 rok - 1 647,00 zł. 2009 rok - 161 650,00 zł.	Zadanie w trakcie realizacji Planowane zakończenie w 2011 r.

4.3. Realizacja planowanych zadań z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego:

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Poniesione koszty w PLN				Źródła finansowania
			2008	2009	2010	2011	
1.	Dezodoryzacja-neutralizacja gazów złoŃonnych/uciąŹliwych emitowanych z wieŹy proskowej – Wydział Proskowni	HENKEL Polska Sp. z o. o.	103 000	-	-	-	Środki własne Inwestycji nie zrealizowano
2.	Modernizacja systemu alarmowania poŹarowego - zapobieganie ewentualnym skaŹeniom środowiska na wypadek poŹaru (uwalnianie gazów do atmosfery i przedostanie się do wód i gleby wód gaŹniczych)	HENKEL Polska Sp. z o. o.	25 930	46 570	-	-	Środki własne Inwestycja zakończona
3.	Budowa węŹła pływnej siarki dla potrzeb Wydziału Sulfonacji – zapobieganie niekontrolowanej emisji pyłów siarki podczas prac transportowo - przeładunkowych	HENKEL Polska Sp. z o. o.	1 073 000	-	-	-	Środki własne Inwestycja zakończona
4.	Likwidacja kotła opalanego węglem kamiennym i budowa kotłowni zasilanej gazem ziemnym	Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy BETRA Sp. zo. o.	11 000	-	-	-	Zlikwidowano kocioł węglowy, wprowadzono ogrzewanie energią elektryczną
5.	Modernizacja odpylania stanowisk spawalniczych- Hala 0	Fabryka Kotłów RAFAKO S.A.	-	-	-	-	Odstąpiono od realizacji
6.	Modernizacja zespołu filtrowentylacyjnego wypalarki	Fabryka Kotłów RAFAKO S.A.	-	20 000	-	-	Środki własne
7.	Zakup autobusów z silnikami spełniającymi normy EURO 3 i 4	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Raciborzu Sp. z o. o.	690 000	525 000	840 000	1000 000	Środki własne
8.	MontaŹ kontenerowej stacji paliw (nowoczesny ekologiczny system zabezpieczenia zbiorników do minimum zmniejsza skaŹenie środowiska)	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Raciborzu	-	-	-	100 000	Środki własne Realizację zadania przeniesiono na rok 2011
9.	Zakup dwóch śmieciarek (szczelne i bezpyłowe skrzynie ładunkowe spełniają rygorystyczne normy ochrony Środowiska)	Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. w Raciborzu	411 690,00	-	-	-	Środki własne PFOŚiGW
10.	MontaŹ kotła ekologicznego	Rolnicza spółdzielnia Produkcyjna w Cyprzanowie	-	-	-	-	Środki własne Przeniesiono realizację na lata 2011-2013
11.	Zakup ciągnika z katalizatorem	Rolnicza spółdzielnia Produkcyjna w Cyprzanowie	300 000	300 000	-	-	Środki własne Kredyt Środki pomocowe UE

12.	Zmiana kotłów węglowych parowych na kotły wodne opalane gazem ziemnym	Raciborska Spółdzielnia Mleczarska	-	-	-	1629985,15	Realizację zadania przeniesiono na rok 2011.
13.	Modernizacja obory	Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Krzyżanowice	240 000	-	-	-	Środki własne Inwestycja zakończona
14.	Upowszechnianie komunikacji zbiorowej	UG Nędza	b.k.	b.d.	b.d.	b.d..	-
15.	Promowanie budownictwa stosującego materiały energooszczędne	UG Nędza	b.k..	b.d.	b.d.	b.d.	-
16.	Termomodernizacja obiektu ZSG w Nędzy	UG Nędza	137 000	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet gminy WFOŚiGW
17.	Termoizolacja budynku szkoły w Zawadzie Książęcej	UG Nędza	113 000	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet gminy WFOŚiGW
18.	Termoizolacja budynku wielofunkcyjnego przy ul. Strażackiej	UG Nędza	152 000	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet gminy WFOŚiGW
19.	Przebudowa ul. Brzozowej w Górkach Śląskich	UG Nędza	-	-	-	-	Budżet gminy Zadanie zrealizowane w 2007 roku
20.	Remonty dróg gminnych	UG Nędza	254 000	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet gminy
21.	Modernizacja dróg dojazdowych do pól	UG Nędza	342 000	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet gminy Fundusz Ochrony Gruntów
21.	Kontynuowanie zadania ograniczania niskiej emisji	UG Krzyżanowice	1 200 000	360 000	-	-	WFOŚiGW
22.	Termoizolacja wraz z wymianą kotłów na kotły niskoemisyjne w budynkach użyteczności publicznej	UG Krzyżanowice	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	-
23.	Modernizacja źródła ciepła i instalacji wewnętrznej c.o. wraz z termoizolacją budynków oraz modernizacja sali gimn. W ZSE w Raciborzu przy ul. Gimnazjalnej 3	Powiat raciborski Do końca 2007 r. 855 620 zł	704 504	-	-	-	Środki własne FRKF PFOŚiGW Zadanie zrealizowane
24.	Termoizolacja wraz z wymianą stolarki okiennej oraz modernizacją Sali gimn. z zapleczem w ZSO nr 2 w Raciborzu przy ul. Wyszyńskiego 3	Powiat raciborski Do końca 2007 r. 646 121 zł	443 847	-	-	-	Środki własne FRKF PFOŚiGW Zadanie zrealizowane
25.	Pozostała termomodernizacja i wymiana stolarki w budynkach ZSOMS przy ul. Kozielskiej 19 w Raciborzu	Powiat raciborski Do końca 2007 r. 199 490 zł	100 000	-	-	-	Środki własne PFOŚiGW Zadanie zrealizowane
26.	Termomodernizacja budynków Centrum Kształcenia Ustawicznego w Raciborzu przy ul. Zamkowej 1	Powiat raciborski Do końca 2007 r. 3 660 zł	729 608	685 221	-	-	Własne WFOŚiGW PFOŚiGW Zadanie zrealizowane

5. PRZYSZŁOŚCIOWE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROCEDURY WDRAŻANIA "PROGRAMU .."

"Program ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015" został uchwalony w październiku 2008. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 z późn. zm.) z wykonania "Programu .." sporządza się raport. Raport za lata 2008-2009 powinien być przygotowany pod koniec 2009 roku. Jednak ze względu na brak danych do raportu na koniec roku 2009 - termin wykonania raportu przesunięto na rok 2010.

Harmonogram wdrażania "Programu" w najbliższych latach będzie przedstawiał się następująco:

Harmonogram wdrażania "Programu ...".

Lp.	Zadanie	Rok	2010	2011	2012	itd.
1.	Raport z realizacji "Programu ..":		X		X	
	Ocena realizacji listy przedsięwzięć		2008-2009		2010-2011	
	Ocena realizacji celów krótkoterminowych		do 2011		do 2013	
	Plan operacyjny		2010-2013		nie	
2.	Aktualizacja Programu				X	
	Aktualizacja stanu wyjściowego				wg. stanu 2010	
	Plan operacyjny				2012-2015	
	Weryfikacja procesu zarządzania Programem				tak	

Reasumując:

W 2012 roku należy przygotować dwa dokumenty:

- (1) Raport z wykonania Programu za lata 2010-2011
- (2) Program ochrony środowiska dla powiatu raciborskiego na lata 2012-2015

6. PODSUMOWANIE

W latach 2008-2010 realizowano zarówno cele strategiczne określone w „Programie...” jak również planowane w nim zadania. Szczegółowe dane przedstawiono w rozdziałach 3 i 4 niniejszego raportu.

Źródłem nakładów finansowych poniesionych w latach 2008-2010 były środki własne gmin zlokalizowanych na terenie powiatu, przedsiębiorców oraz środki własne powiatu raciborskiego. Realizujący zadania mogli ponadto liczyć na wsparcie Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (gminnych, powiatowego, wojewódzkiego oraz narodowego) oraz środki unijne. Potwierdziło się założenie zawarte w „Programie...”, iż zaangażowania największej ilości zaplanowanych środków będą wymagały realizacje zadań w dziedzinie gospodarki wodnościekowej. Nadal bardzo ważnym i kosztownym zadaniem realizowanym na terenie powiatu, jest budowa Zbiornika Racibórz Dolny. Kolejnymi istotnymi i kosztownymi elementami była ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem i racjonalna gospodarka odpadami.

Stan środowiska i presja na środowisko postrzegane jako wymierny efekt realizacji celów krótkoterminowych wykazują trend szerokiego zainteresowania i zrozumienia w zakresie wszystkich określonych celów krótkoterminowych do roku 2011. Generalnie stan środowiska utrzymuje się na porównywalnym poziomie jak w latach poprzednich. Natomiast w zakresie zadań inwestycyjnych na obecnym etapie proste rezerwy zostały już wykorzystane i dalsze działania wiążą się z większymi niż dotychczas kosztami i nakładami finansowymi. Dużo jest do zrobienia, szczególnie w gminach wiejskich, w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Do 2015 roku Polska powinna wdrożyć Dyrektywę dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych i zrealizować założenia Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, który zakłada skanalizowanie aglomeracji powyżej 2 tys. mieszkańców. Jeśli chodzi o ochronę powietrza, to na jego jakość mamy wpływ poprzez szerzenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie bezwzględnego zakazu spalania odpadów i przekonywania do spalania paliw dobrej jakości. Istotny jest również fakt, iż gminy powiatu uchwalają Gminne Programy Obniżania Niskiej Emisji. Na bieżąco prowadzone działania inwestycyjne szczególnie w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, ochrony atmosfery oraz budowy systemu gospodarowania odpadami powinny prowadzić do poprawy stanu środowiska.

*Kierownik Referatu Ochrony Środowiska,
Gospodarki Wodnej i Rolnictwa*

Krzysztof Sporny

Członek Zarządu

Józef Stukator